

מערך למרחב מוגן

GLSEN | www.glsen.org

מדריך לתמיכה בתלמידים

הומוסקסואלים, תלמידות לסביות, וכן בני-סקסואלים וטרנס-ג'נדרים בבית הספר שלך.

Safe space kit:

A Guide to Supporting Lesbian, Gay, Bisexual
and Transgender Students in Your School

**"כאשר המורים מקבלים אותך, זה הכל בשבילך. אתה יודע שיהיה בסדר ושהם שם בשבילך".
תלמיד כיתה י"א, צפון קרולינה.**

מערך למרחב המוגן: מדריך לפעולה כבן-ברית של תלמידים להט"בים*

GLSEN הוא ארגון החינוך הלאומי המוביל המתמקד בהבטחת בטיחות ספר בטיחות המכילים את כל התלמידים.

ל-GLSEN יש חזון לעולם שבו כל ילד לומד לכבד ולקבל כל אחד, ללא קשר לנטייה המינית, לזהות המגדרית או לביטויים המגדריים שלהם ושלהן.

צילום: קונרד ונטור

עיצוב: גלן גונטה

הקמפיין של GLSEN ליצירת מרחב בטוח הושק ונתמך על-ידי מנהיגותה ותמיכתה של קרן Wells Fargo וכן של אלפי פרטים, קרנות, ארגונים וחברות אשר **תרומתם הופכת בטי ספר לבטוחים ומכבדים עבור כל התלמיד**: לסביות, הומוסקסואלים, טרנסגינדר ובי-סקסואליים

The Safe Space Kit: Guide to Being an Ally to LGBT Students

National Headquarters
110 William St., 30th Floor
New York, NY 10038

www.glsen.org/educator.

GLSEN's Safe Space Campaign was launched and sustained through leadership support from the Wells Fargo Foundation and thousands of individuals, foundations, organizations and corporations whose donations are **making schools safe and respectful for all students**.

הערה: החוברת מתורגמת וכתובה בדרך כלל בלשון זכר כדי למנוע סרבול,

אך מכוונת כמובן לשני המינים.

תוכן

- שאלות על מערך המרחב המוגן
- דע את הנושאים
- תמיכה
- חינוך
- סינגור
- משאבים נוספים
- משאבי GLSEN
- לקסיקון של מונחים להטייבים
- משאבים אחרים
- רשימת הפניה לנוער להטייבי
- **ברכות**

שאלות על מערך המרחב המוגן

מהו מרחב מוגן?

מרחב מוגן הוא סביבה מסבירת פנים, תומכת ובטוחה לתלמידים להט"בים – לסביות, הומוסקסואלים, ביסקסואלים וטרנסגינדרים. על פי סקר שנערך על ידי GLSEN מדי שנתיים בבת ספר תיכוניים ביחס לאקלים בית-ספרי, אנו יודעים שבית-הספר אינו תמיד מרחב בטוח עבור תלמידים אלו. רובם שומעים לעיתים קרובות שיח אנטי-להט"בי וחווים הטרדות המתייחסות לנטייה המינית או לביטויים המגדריים שלהם, רובם חשים חוסר ביטחון בבית-הספר ונוטים להיעדר משיעורים או אפילו להיעדר מבית-הספר ימים שלמים כדי להתחמק מתופעות ההטרדה, הבריונות וההטרדה שאיתן הם מתמודדים באופן יומיומי.

עם זאת, מחנכים יכולים להשפיע!

עבור תלמידים רבים, עצם הידיעה שיש להם בני או בנות-ברית בבית הספר יכולה להיות מקור תמיכה. מחקרים מעלים כי תלמידים ותלמידות להט"בים המקבלים תמיכה, מרגישים בטוחים יותר, נעדרים פחות ומקבלים ציונים גבוהים יותר מאשר תלמידים ותלמידות שאינם נהנים מתמיכה כזו. על-ידי שימוש בחוברת זו, אנו מקווים כי תהיו לאחד מאותם מחנכים תומכים.

מהי משמעותו של סמל המרחב הבטוח?

ייתכן שתכירו חלק מן המרכיבים של סמל המרחב הבטוח, שהוא שילוב של דגל הגאווה הלהט"בי עם המשולש הוורוד ההומוסקסואלי והמשולש השחור הלסבי. ההיסטוריה של המשולשים הוורודים והשחורים החלה בגרמניה הנאצית בזמן מלחמת העולם השנייה. כל אסיר במחנות הריכוז סומן בסמל כלשהו על דש בגדו, בדרך כלל משולש הפוך בצבע כלשהו, שסימן את הסיבה למאסרו. המשולש הוורוד סימן גברים הומוסקסואלים, המשולשים השחורים סימנו אסירים בעלי התנהגות 'אנטי-חברתית', ביניהן לסביות. בשנות השבעים, קבוצות שחרור להט"ביות חזרו ובחרו במשולש הוורוד כדי לסמן את תנועת זכויות ההומואים. גם המשולש השחור נבחר כך מחדש על-ידי תנועת הלסביות והפמיניסטיות.

דגל הגאווה הלהט"בי, דגל צבעי הקשת, הופיע לראשונה ב-1978, כאשר הונף במהלך מצעד יום החירות ההומו-לסבי' בסן פרנסיסקו. האמן גילברט בייקר עיצב אותו בתגובה לצורך בסמל אשר בו ניתן יהיה לעשות שימוש שנה אחר שנה. הצבעים השונים של הדגל מסמנים מרכיבים שונים של הקהילה: אדום לחיים, כתום לריפוי, צהוב לשמש, ירוק לטבע, כחול לאמנות, וסגול לרוח. קו שחור שהוסף בתחתית הדגל מסמל את התקווה לניצחון על מחלת האיידס.

חיברנו את שני הסמלים רבי הכוח האלו – המשולשים ודגל הגאווה – לסמל המרחב המוגן, המופיע על סטיקרים ופוסטרים. הסמל מלמד אותנו על השמחה הנובעת מקהילה המקבלת שונות, אותה אנו מקווים לבנות באמצעות תכניות כגון תכנית המרחב המוגן וגם על המאבק נגד דיכוי, אתו אנו מתמודדים כאשר אנו מנסים להפוך את החזון הזה למציאות.

חיברנו את שני הסמלים רבי הכוח האלו – המשולשים ודגל הגאווה – לסמל **המרחב המוגן**, המופיע על סטיקרים ופוסטרים. הסמל מלמד אותנו על השמחה הנובעת מקהילה המקבלת שונות, אותה אנו מקווים לבנות באמצעות תכניות כגון תכנית **המרחב המוגן** וגם על המאבק נגד דיכוי, אתו אנו מתמודדים כאשר אנו מנסים להפוך את החזון הזה למציאות.

מהו מערך המרחב המוגן?

מערך **המרחב המוגן** תוכנן לסייע למחנכים ליצור מרחב מוגן לתלמידים ותלמידות להט"בים ולהט"ביות. אחת הדרכים היעילות ביותר למחנך ליצור מרחב מוגן הוא להיות בן-ברית תומך (או בת-ברית תומכת) עבור תלמידים אלו. החוברת בכריכה קשה של **מעריך המרחב המוגן** כוללת את **המדריך למורה בן-ברית**, עשרה סטיקרים של **מרחב מוגן**, ושני פוסטרים הולמים. גרסת ה-PDF של המערך כוללת את המדריך, וכן סטיקרים ופוסטרים אותם ניתן להדפיס. **המדריך למורה בן-ברית** מצייד את המחנכות והמחנכים בהצעות לדרכים מעשיות בהן יוכלו לעשות שימוש כדי להיות בני או בנות ברית לתלמידים ותלמידות להט"בים ולהט"ביות וכן ליצור סביבה בית-ספרית בטוחה יותר עבור כל התלמידים והתלמידות. על-ידי שימוש בפוסטרים ובסטיקרים תוכלו להפוך את עצמכם לבני או בנות-ברית בעלי נראות גבוהה בקהילת בית-הספר.

כהשלמה למערך, GLSEN מציג גם משאבים רלבנטיים למאמני ספורט ומורים להתעמלות באתר sports.glsen.org

למי מיועד המערך?

מעריך **המרחב המוגן** מיועד לחברי צוות בית-הספר השואפים לתמוך בתלמידים להט"בים וליצור מרחב בטוח לכל התלמידים, בלא קשר לנטייה מינית, זהות מגדרית או ביטויים מגדריים.

כיצד להשתמש במערך המרחב המוגן?

GLSEN ממליצה להתחיל בקריאת **המדריך למורה בן-ברית** כדי לקבל תובנות על האופן בו ניתן להיות בן או בת-ברית תומך לתלמידים ותלמידות להט"בים ולהט"ביות. מדריך זה יציע דרכים מעשיות להפיכת בתי-ספר למרחבים מוגנים לכל התלמידים, על-ידי תמיכה וחינוך, שיתוף הידע עם מחנכים ומחנכות אחרים, ופעולה למען שינוי בית-ספרי כולל. שאלות הי'בחן את עצמך' המשולבות במדריך מאפשרות לך לבחון את ההתנסויות והאמונות שלך ביחס למידע המוצג, ולבדוק כיצד מידע זה יוכל לשרת אותך במהלך עבודתך בבית-הספר. כאשר תסיים את קריאת המדריך תהיה מוכן להפוך לבן-ברית על-ידי תליית הפוסטרים או הסטיקרים של **המרחב המוגן** במשרד או בחדר הכיתה שלך. בנוסף, תהיה מוכן טוב יותר למנוע או להתערב במצבים של בריונות כלפי תלמידים או תלמידות להט"בים או להט"ביות.

מה נכלל במדריך למורה בן-ברית לתלמידים להט"בים?

המדריך למורה בן-ברית כולל ארבעה חלקים מרכזיים:

- הפרק **דע את הנושאים** נותן מידע ורקע ביחס להתנסויות של תלמידים ותלמידות להט"בים ולהט"ביות וביחס לדעות קדומות אנטי-להט"ביות.
- הפרק **תמיכה** מתאר פעולות ספציפיות בהן ניתן לנקוט כדי לייצר תמיכה אפקטיבית עבור תלמידים להט"בים.
- הפרק **חינוך** דן בדרכים בהן ניתן ללמד תלמידים וליידע את צוות בית-הספר על מאבק בדעות קדומות ובהתנהגות אנטי-להט"בית.
- הפרק **סינוור** מספק אסטרטגיות בהן ניתן להשתמש כדי לקדם שינוי בתוך בית-הספר.

הפרק האחרון מספק מקורות מידע נוספים, כולל הגדרות מונחים מן העולם הלהט"בי ורשימה עשירה של מקורות והפניות עבור בני נוער להט"בים.

דע את הנושאים

מהו בת/בן-ברית?

בן-ברית הוא אדם העומד לצדו של אדם אחר או קבוצה אחרת, אשר סובלת מאפליה נגדה. בן-ברית פועל נגד דיכוי על-ידי תמיכה ב- וסינגור עבור אנשים הסובלים מסטיגמות, אפליה או יחס לא הוגן.

עבור הקהילה הלהט"בית, בן-ברית הוא כל אדם אשר תומך ב- ומגן על זכויותיהם של החברים או החברות בקהילה. בני-ברית היו מעורבים כמעט בכל התנועות לשינוי חברתי, והם יכולים לתרום תרומה משמעותית לתנועה לקידום זכויות הקהילה הלהט"בית. חשוב לבני-ברית להראות כי בני קהילה זו אינם לבדם במאבקם לשפר את האקלים הבית-ספרי ולנקוט עמדה במקומות בהם הם עלולים לחוש חוסר ביטחון לצאת מהארון ולהיות נראים. כל מחנך או מחנכת, להט"בית או לא, יכול להיות בן או בת-ברית לתלמידים השייכים לקהילה.

שאל את עצמך:

- האם ראית דוגמאות של אלימות מילולית אנטי-להט"בית, בריונות או הטרדה בבית-הספר שלך?
- כיצד תלמידים מושפעים מדעות קדומות אנטי-להט"ביות בבית הספר שלך?
- האם נוכחת בדעות קדומות אנטי-להט"ביות בבית-הספר שלך כאשר היית תלמיד/ה? כיצד הן השפיעו עליך?

למה להיות בת/בן-ברית?

כל התלמידים נמצאים בסכנה להצקות, לסבול מבריונות או להיקרא בשמות בבית-הספר, אך תלמידים להט"בים מתמודדים עם סביבות בית-ספריות עוינות במיוחד. תמיכתך הגלויה בתלמידים אלו יכולה לייצר שינוי משמעותי בדרכים שיתרמו לכלל בית-הספר.

כדי לתעד את התנסויותיהם של תלמידים ותלמידות להט"בים ולהט"ביות, GLSEN עורך את **הסקר הלאומי על האקלים הבית-ספרי**¹ אחת לשנתיים. מן הסקר למדנו כי שיח אנטי-להט"בי ממלא את חדרי הכיתות, המסדרונות, אולמות הספורט, הקפיטריות וכן את האוטובוסים המובילים אל ומבית-הספר. כך למשל, ממצאים מן הסקר מראים באופן עקבי כי תשעה מתוך עשרה תלמידים או תלמידות להט"בים או להט"ביות שומעים מילים כגון 'הומו' בהן נעשה שימוש באופן שלילי, ו-75% מן התלמידים שומעים הערות הומופוביות כגון 'מתרומם' או 'לסבית'. מה שמטריד עוד יותר היא העובדה שהם מבוזים, מוטרדים או סובלים מבריונות בבית-הספר, ולעיתים קרובות הם 'מבריזים' משיעורים או אפילו מימי לימוד שלמים, משום שהם אינם חשים בטוחים. תופעות אלו גובות מחיר גבוה מן התלמידים והתלמידות הלהט"בים והלהט"ביות, ויכולות להשפיע באופן שלילי על הציונים והתפקוד שלהם בבית-הספר. ממוצע הציונים המדווח עבור תלמידים הסובלים מהטרדות תכופות בשל הנטייה המינית או ביטויי המגדר שלהם נמוכה כמעט בחצי ציון בהשוואה לציונים של תלמידים אשר אינם סובלים מהטרדות דומות.

בנוסף לנזק העלול להיגרם לתלמידים ותלמידות להט"בים ולהט"ביות, דעות קדומות אנטי-להט"ביות יכולות להשפיע גם על חברים וחברות נוספים בקהילת בית-הספר. התנהגות אנטי-להט"בית יוצרת אווירה עוינת ומרחב שאינו בטוח לאיש. ניתן לעשות שימוש בהומופוביה וטרנספוביה כדי לבנות סטיגמות, להשתיק ולעיתים לפגוע בתלמידים או תלמידות אשר נתפסים או נתפסות כשייכים לקהילה הלהט"בית גם אם אינם כאלו. אם התנהגויות מסוימות מוגדרות כ'הומו-לסביות', תלמידים או תלמידות עלולים או עלולות להימנע מהן כדי לא להיפגע. כך למשל,

¹ סקר זה מתייחס כמובן לבתי-הספר בארצות הברית ולא בארץ.

תלמיד (בן) עלול שלא להצטרף לחוג לתיאטרון, או תלמידה לא תצטרף לחוג העוסק במכוניות רק כדי להימנע מדעות קדומות אנטי להט"ביות.

כדי להגן על כל התלמידים ולאפשר להם את החירות לממש את הפוטנציאל המלא שלהם, יש לשים קץ לדעות קדומות או התנהגויות אנטי-להט"ביות בבתי-הספר. המחקר הראה כי צוותי חינוך תומכים יכולה להשפיע באופן חיובי על ההתנסות החינוכית של התלמידים. כך למשל, כאשר בבתי-ספר פעלו צוותי חינוך תומכים, ירדו סיכויי ההיעדרות של תלמידים ותלמידות להט"בים ולהט"ביות מבית-הספר בשל תחושות חוסר ביטחון, ובמקביל עלה ממוצע הציונים שלהם בהשוואה לסיכויי היעדרות וממוצע הציונים של תלמידים ותלמידות להט"בים ולהט"ביות בבתי-ספר שלא נהנו מצוותים תומכים כגון אלו. כאשר הצוותים הבית-ספריים התערבו באופן אפקטיבי במצבי הטרדה ובריונות, תלמידים ותלמידות להט"בים ולהט"ביות חשו בטוחים יותר והסיכוי ש'יבריזו' משיעורים ירד גם הוא.

בני-ברית עוזרים לתלמידים לחוש בטוחים ושייכים יותר לבית הספר, מה שמוביל לחוויה בית-ספרית חיובית ומוצלחת יותר. בנוסף, על-ידי תמיכה בתלמידים ותלמידות חברי הקהילה, בני ובנות-ברית שינו התנהגויות אנטי-להט"ביות ועבדו באופן פרו-אקטיבי להבטיח בתי-ספר בטוחים ומזמינים יותר לכל התלמידות והתלמידים.

תמונה קצרה: דעה קדומה אנטי-להט"בית בבית-הספר

הקטור היה תלמיד בן 11 בחטיבת הביניים אשר זוהה כ'סטרייט' ורק רצה להיות מי שהוא. חבריו לכיתה חשבו שהוא 'נשי מדי' כילד והחלו להציק לו ולקרוא לו בשמות כגון 'הומו' או לשאול אותו 'למה הוא כזה'. הקטור סיפר לאמו על ההטרדות בבית-הספר, והיא יצרה קשר מיידית עם המנהלת ודרשה ממנה להתערב. למרבית הצער, בית-הספר סרב לעשות כך, בטענה כי מדובר ב'סתם משחקי ילדים'. התלמידים האחרים ידעו שאמו של הקטור דיברה עם המנהלת, וזה רק גרם להגברת ההצקות ומעשי הבריונות כלפיו. באמצע שנת הלימודים אמר ליועצת כי הוא אינו יכול לסבול יותר את ההטרדות וכי הוא סובל ממחשבות אובדניות.

"למדתי שהצקה בבתי-הספר היא הנורמה. ילדים היו צורחים 'מתרומם' כשרק ראו אותי במסדרון. אף אחד מן המורים לא התערב, וזה מה שהכי הפחיד אותי... אני לא מרגיש בטוח בבית-הספר, מפני שאני הומו"

תלמיד כיתה י"א, צפון קרוליינה.

בדיקת עמדות אישיות

אנשים אינם נולדים עם דעות קדומות, אז כיצד זה קורה? מרגע לידתנו אנו מוצפים במסרים, מדוברים או לא-מדוברים, ביחס לסוגים שונים של אנשים. לעיתים קרובות אנו סופגים את הסטריאוטיפים והדעות הקדומות בלי שנהיה מודעים לכך. חלק מן המסרים יכולים גם להתייחס אלינו באופן אישי, ולהבהיר לנו כיצד אנחנו אמורים או לא אמורים להתנהג, או מי אנחנו אמורים או לא אמורים להיות.

כולנו, חברי קהילת הלהט"בים או לא, קיבלנו מסרים ביחס לנושא זה. מה היו המסרים המוקדמים ביותר אותם קיבלת בעניין? האם הם היו חיוביים, שליליים או ניטראליים? הבנת המסרים אותם קיבלנו יכולה לסייע לנו לזהות את האמונות והדעות הקדומות שלנו עצמנו, כדי שנוכל לאתגר אותם ואז להפוך לבני או בנות-ברית חזקים יותר. השתמשו בתרגיל הבחינה העצמית למטה כדי לבחון את הדעות הקדומות שלכם.

תרגיל לבחינה עצמית: הבנת העמדות שלנו

דעות קדומות אנטי להט"ביות קיימו בכל מקום, אבל אנחנו נוטים להתעלם מהן: הבדיחות, הדרת נושאים הקשורים בנושא הלהט"בי מתכניות הלימודים, ואפילו הצקות. גם כשהן בוטות וגם כשהן מעודנות, דעות קדומות עלולות לפגוע ולבודד אנשים. תפקידך כבן או בת-ברית כולל הכרה ב...ואיתגור הדעות הקדומות שלך. מומלץ לענות על השאלות בכנות, ולבחון כיצד התשובות ישפיעו על עבודתך כבן או בת-ברית של תלמידים ותלמידות להט"בים ולהט"ביות.

1. אם מישהו היה מציג את עצמו בפניך כלהט"ב או להט"בית, מה תהיה המחשבה הראשונה שלך?
2. איך היית מרגיש לו הבן או הבת שלך היו מספרים לך שהיא או הוא הומו, לסבית, בי- או טרנס-גינדר? איך היית מרגיש לו אביך, אמך או אחד או אחת מאחיך או אחיותיך היה מספר לך זאת?
3. האם היית פונה לרופא או רופאה אשר היית חושבת/ת שהוא או היא שייכים לקהילה הלהט"בית אם היו שייכים למגדר אחר משלך? ומה אם הם היו באותו מגדר כמוך?
4. האם השתתפת אי פעם באירוע חברתי של הקהילה הלהט"בית, במצעד או בטקס דתי? מדוע כן או מדוע לא?
5. האם את/ה יכול/ה לחשוב על דמויות היסטוריות להט"ביות?
6. האם את/ה יכול/ה לחשוב על דמויות היסטוריות טרנס-גינדריות?
7. האם אי-פעם צחקת על או התבדחת על חברי הקהילה?
8. האם אי פעם תמכת בחבר/ת הקהילה שסבל/ה מהצקות? מדוע או מדוע לא?
9. אם אינך מזדהה כלהט"בית/בית, איך היית חש/ה אם אנשים אחרים היו חושבים שאת/ה כן 'כזה'/'כזו'?

הכרה בדעות הקדומות שלך הוא צעד ראשון חשוב במיצוב תפקידך כבן או בת-ברית. בהתבסס על תשובותיך לשאלות אלו, האם לדעתך הפנמת עמדות אנטי-להט"ביות המקובלות בעולמנו? כיצד יכולות אמונות אלו להשפיע על פעולתך כמחנך/ת של בני נוער להט"בים? ככל שנהיה מודעים לדעות הקדומות שלנו ולהשפעה שלהן על ההתנהגות שלנו, כך יהיה לנו קל יותר להבטיח כי הן לא יפגעו במאמצינו לסייע לתלמידים ותלמידות להט"בים ולהט"ביות.

שפה ומונחים

דרך פשוטה אך חשובה אחת להיות בן או בת ברית היא להשתמש במונחים הקשורים לעולם הלהט"בי באופן נכון, מדויק ומכבד. הדרך הטובה ביותר לוודא שימוש במונח המתאים בהתייחסות לאדם כלשהי היא להשתמש בטרמינולוגיה שהם עצמם משתמשים בה כאשר הם מתייחסים לעצמם.

לשפה יש השפעה אדירה על האופן בו אנחנו רואים את עצמנו ואחרים, אך השפה גם משתנה באופן מתמיד. לכן חשוב ללמוד את המונחים ולהישאר מעודכנים ביחס לטרמינולוגיה ולמושגים הלהט"בים. מומלץ להתחיל זאת על-ידי מילוי השאלון בעמוד הבא.

"אחד האתגרים הגדולים ביותר איתם אנחנו מתמודדים באופן יומיומי איננו מה שהתלמידים עושים זה לזה. לצערי, זהו מה שנאמר על-ידי כמה מעמיתי על התלמידים".

מחנך בתיכון אלטרנטיבי, אוהיו.

חידון מונחים

באיזו מידה הטרמינולוגיה הלהט"בית מוכרת לך? בצד השמאלי של העמוד הבא יש רשימה של מונחים, ובצד הימני הגדרות של מונחים אלו. כדי לבחון את הידע שלך, בחר/י את ההגדרה המתאימה לכל מונח. לאחר מילוי השאלון מומלץ לבדוק את התשובות ב'לקסיקון של מונחים להט"בים' המופיע בסוף החוברת, ולגלות שם גם מונחים והגדרות נוספות.

שאל את עצמך:

- אלו מונחים היו מוכרים יותר מבחינתך? אלו לא?
- באלו מונחים את/ה חש/ה נוח להשתמש? האם יש מונחים הגורמים לך אי-נוחות? מדוע?

תשובות (במהופך):

1-ב; 2-ו; 3-י; 4-ה; 5-ד; 6-ט; 7-י"א; 8-י"ג; 9-ז; 10-א; 11-ג; 12-ח; 13-י"ב

תרגיל בחינה עצמית

א. הפחד הלא-רציונאלי או דחייה מטרנסג'נדרים בשל התפיסה שלהם כמי ששוברים או מטשטשים נורמות חברתיות ביחס לזהות מגדרי או ביטוי מגדרי.	1. נטייה מינית
ב. התחושות הפנימיות שלנו ביחס למי שאנחנו נמשכים אליהם או נוטים אליהם מינית או רגשית.	2. לסבית
ג. מתייחס לפחד לא רציונאלי או דחייה מהומוסקסואלים, לסביות, או בי-סקסואלים.	3. זהות מגדרית
ד. זהות של אדם שהזהות המגדרית שלו אינה מתאימה למין שאליו יוחס בעת לידתו ו/או אשר הביטוי המגדרי שלו איננו נתפס כ'הולם' או מתאים לנורמות.	4. ביטוי מגדרי
ה. מאפיינים גופניים, התנהגות או הופעה של אדם אשר מקושרים באופן מסורתי לגבריות או נשיות, כגון: הופעה, לבוש, דרך דיבור או התנהגות ואינטראקציות חברתיות.	5. טרנסג'נדר
ו. נטייה מינית ו/או זהות של אדם המזוהה כאישה ואשר נמשך מינית ורגשית לנשים אחרות.	6. הומו-לסבי
ז. נטייה מינית ו/או זהות של אדם אשר נמשך מינית ורגשית גם לנשים וגם לגברים.	7. לא-הולם מגדרית (gender non-conforming)
ח. מתייחס לעמדות, דעות קדומות ואפליה לטובה של מיניות ויחסים הטרנסקסואלים. כולל את ההנחה שכולם אמורים להיות הטרנסקסואלים, ושמשיכה או מערכות יחסים בין נשים לגברים הן הנורמה ולכן עדיפים. האמונה שכולם הם 'סטרייטים', או לפחות צריכים להיות כאלו.	8. אנדרוגינוס
ט. נטייה מינית ו/או זהות של אדם אשר נמשך מינית ורגשית לבני מינו או בנות מינה.	9. בי-סקסואלי
י. האופן שבו אנחנו מזהים את עצמנו במונחים של המגדר שלנו.	10. טרנס-פוביה
יא. זהות של אדם שיש לו מאפיינים או התנהגויות מגדריות אשר אינם מתאימים לציפיות מגדריות מסורתיות או מקובלות חברתית.	11. הומופוביה
יב. מונח רחב אשר בו נעשה שימוש כדי לתאר נטייה מינית, זהות מגדרית או ביטוי מגדרי אשר אינו מתאים לחברה הטרנס-נורמטיבית.	12. הטרנסקסיוזם
יג. אדם שיש לו מאפיינים או טבע של נשיות וגבריות בו-זמנית. לא-גברי ולא-נשי.	13. קוויר (queer)

תמיכה

אחת הדרכים החשובות להיות בן או בת-ברית היא לתמוך בתלמידים ותלמידות להט"בים ולהטב"יות בבית הספר. פרק זה מתאר את מה נכון ולא נכון לעשות בתפקיד זה, וארבע דרכים מרכזיות לתמיכה:

- היו בני ברית בעלי נראות גבוהה
- תמכו בתלמידים החושפים את עצמם בפניכם
- הגיבו להתנהגות ושיח אנטי-להט"בי
- תמכו בקבוצות תלמידים להט"בים

נראות

אחת הדרכים החשובות בהן תוכלו לתמוך בתלמידים להט"בים היא הצגתכם כבני-ברית בעלי נראות גבוהה. כדי שיוכלו לפנות אליכם לסייע להם, **תלמידים צריכים להיות מסוגלים לזהות אתכם כתומכים**. גם אם לא יפנו אליכם ישירות, מחקרים הראו כי עצם הידיעה על קיומו של מחנך תומך בבית-הספר יכולה לסייע לתלמידים לחוש טוב יותר במהלך שהותם במקום. כדי לקבל נראות, מספיק לעיתים להדביק סטיקר. לעיתים זה יכול לבוא לידי ביטוי גם בהפגנת התנהגות תומכת. כמה הצעות נוספות יכולות לסייע:

הפכו את המרחב שלכם לנראה

אם יש לכם משרד או כיתה המזוהה כשלכם, תוכלו לזהות אותה כ'מרחב בטוח' עבור תלמידים או תלמידות להט"בים או להט"ביות. זה יסייע להם לדעת כי ניתן לפנות אליכם לתמיכה במידת הצורך.

- תוכלו להדביק סטיקרים או פוסטרים של מערך המרחב הבטוח במרחב שלכם.
- הציגו חומרים תומכים בלהט"ביות. תוכלו לתלות ציטטות ממנהיגים או מנהיגות להט"בים, מידע על הקהילה הלהט"בית המקומית, או פרסומים של ארגונים להט"בים. לצד פוסטרים המתייחסים לחגים אחרים, ניתן לציין גם את מועד מצעד הגאווה המקומי אם יש כזה.

הפכו את עצמם לנראים

תוכלו להפוך את עצמכם לבני ברית נראים גם באמצעות פריטי לבוש או תכשיטים קטנים.

- **כפתור או צמיד**: תוכלו לענוד צמיד בצבעי הקשת, או כפתור תמיכה קטן על דש בגדכם. כך התלמידים ידעו שאתם תומכים בלי שתצטרכו לומר מילה בעניין.
- **יידוע עמיתים**: אפשרו לעמיתים לדעת שהחלטתם להיות בני-ברית. בעולם אידיאלי, כל המחנכים והמחנכות יהיו בני או בנות-ברית לתלמידים ותלמידות להט"בים. במציאות כיום, אתם עשויים להיות מעטים בבית-הספר שלכם. כדאי שעמיתים ידעו על כך כדי שיוכלו להפנות אליכם תלמידים הזקוקים לתמיכה בנושא במידת הצורך. תוכלו גם להציע להם להצטרף אליכם ולהפוך לבני או בנות-ברית כאלו.

תנו למעשיכם לדבר עבורכם

לעיתים מעשים מדברים ב'קול רם' יותר ממילים (Actions speak louder than words). יש מספר פעולות בהן תוכלו לנקוט ואשר יאפשרו לחברי או חברות הצוות ולתלמידים לדעת שאתם בני או בנות ברית:

- **אל תניחו הנחות:** כאשר אתם מדברים עם תלמידים, או עם אנשי צוות אחרים או הורים, אל תניחו שאתם יודעים מהי נטייתם המינית או הזהות המגדרית שלהם. אל תניחו שכולם הטרוסקסואלים או מתאימים לציפיות המגדריות המקובלות – **היו פתוחים לשונות של זהויות וביטויים מגדריים**. בחברה שלנו, התלמידים מקבלים את המסר ש'כולם אמורים להיות סטרייטים'. הראו להם שאתם מבינים שזה לא בהכרח תמיד כך.
- **השתמשו בשפה מכילה:** בשיחות יומיומיות ובמהלך הדיונים בכיתה, וודאו כי השפה בה אתם משתמשים כוללת את כולם. ניתן לדבר על בני או בנות זוג במקום על 'בעל' ו'אישה'. נסו לחשוב כיצד הדברים שאתם אומרים נשמעים ומפורשים על-ידי תלמידים ותלמידות להט"בים ולהט"ביות.
- **הגיבו להתנהגות אנטי-להט"בית:** תגובה להתנהגות או שיח אנטי-להט"בים כאשר אתם נתקלים בהם או שומעים עליהם היא דרך חשובה להראות לתלמידים שאין לכם סובלנות כלפי הומופוביה או טרנספוביה. זו דרך חשובה להראות שהתנהגות כזו איננה מקובלת עליכם או על צוות בית-הספר.

תמכו בתלמידים כאשר הם נחשפים בפניכם:

כאשר תזוהו כבני או בנות-ברית, תלמידים עשויים לפנות אליכם בבקשה לקבל תמיכה, ייעוץ או הכוונה. ייתכן כי חלקם יצאו מן הארון' בפניכם, או ישתפו אתכם בנטייתם המינית או זהות המגדרית שלהם. **ייתכן ותהיו האדם הראשון או היחיד** שאותו הם ישתפו בגילוי זה. חשוב שתתמכו בהם באופן בונה. קחו בחשבון כי לצד אלו שיהיו אולי במצוקה ויבקשו סיוע, יהיו גם כאלו אשר יחישו לגמרי בנוח עם הנטייה המינית או הזהות המגדרית שלהם ולא ירצו דבר מעבר לידיעה שאתם יודעים. לעיתים הם רק רוצים לשתף מישהו, או שחשוב להם שתכירו גם את הצד הזה בחייהם. יש מספר דרכים בהם תוכלו לסייע כאשר התלמידים או התלמידות נחשפים או נחשפות בפניכם:

מה המשמעות של 'לצאת מהארון'?

משמעות המושג "לצאת מהארון" היא להכריז באופן פומבי על הזהות, בפני אדם אחד או קבוצה של אנשים. בחברה שלנו, ההנחה המקובלת היא כי רוב האנשים הינם הטרוסקסואליים, כך שאנשים שזוהי נטייתם אינם צריכים להכריז על כך בפני אחרים. באופן דומה, רוב האנשים חשים גם כי המגדר לו הם שייכים הולם למין שהוגדר עבורם עם לידתם, ולכן אינם חשים צורך לחשוף את זהותם המגדרית. עם זאת, עבור להט"בים או להט"ביות, זה אינו המצב ולכן הם צריכים להחליט מתי לחשוף בפני אחרים את נטייתם המינית או זהותם המגדרית.

ההחלטה על 'יציאה מן הארון', בפני אדם אחד, קבוצה או במרחב הציבורי, כרוכה בדרך כלל בתחושה של נטילת סיכון כלשהו. זו יכולה להיות פעולה פשוטה המתבטאת באמירה 'אני הומו/לסבית/בי-סקסואל/ית/טרנסגינדר', אבל זה גם יכול להיות שיאו של תהליך רגשי טעון לתלמיד או תלמידה להט"ב/ית – ובמקרה זה חשוב להעניק להם תמיכה. אספקט חיובי אחד של התהליך הוא העובדה כי הוא משחרר מן הצורך להסתיר מרכיבים משמעותיים בזהות. עם זאת, לא ניתן להתעלם מן הסכנות הכרוכות בכך: **לצד תחושת השחרור, מי ש'יוצא מן הארון' עלול להיות חשוף להצקות, הטרדות או מעשי בריונות. אחד הדברים החשובים שאתם, כבני או בנות-ברית, יכולים לעשות בעניין, הוא פשוט להיות שם בשבילם בדרך מכבדת, בטוחה ומסייעת.**

"דיווח על מעשי ההטרדה רק גורם לעוד בעיות. צוות בית-הספר והמורים אינם יודעים להתמודד עם טיפול בתלונה אנונימית"

תלמיד, ביתה לא ידועה, טקסט

תמונה קצרה: דעה קדומה אנטי-להט"בית בבית-הספר

רישה הייתה בת 15, תלמידת כיתה י', כשהצטרפה לבית-הספר שבו אחיה הגדול, מייקל, למד בי"ב. רישה החליטה שבבית-הספר החדש היא תהיה 'היא עצמה' ולא תסתיר את היותה לסבית כפי שעשתה בחטיבה. חבריו של מייקל החלו ללגלג על אחותו הקטנה, ומייקל ניסה להגן עליה כשאמר 'היא פשוט מי שהיא'. אך הם המשיכו להציק לה, לרשום 'לסבית' על הלוקר שלה ולהשתמש בשפה אנטי-להט"בית. מייקל החליט שהם הגזימו ודרש מהם לעזוב אותה בשקט, ואז אחד מחבריו שאל אותו אם זה 'עניין משפחתי' – כלומר, אם גם הוא הומו. הוא רק התחיל לומר זאת כשמייקל פשוט 'תקע לו אגרוף' בפרצוף. בתגובה הוא הושעה מבית-הספר לשבוע וסולק מנבחרת הכדורסל בשל 'בעיות אלימות'.

האם צוות בית-הספר צריך להיזהר מחשיפת הנטייה המינית או הזהות המגדרית של תלמידים בפני אחרים?

לחלוטין כן. צוות בית-הספר צריך להיות מודע לאופי הרגיש של מידע הקשור לנטייה המינית או הזהות המגדרית של התלמידים או התלמידות. **חובה לשמור על דיסקרטיות מלאה ועל מקצועיות בנושאים אלו, ולהגן על פרטיותם של הנוגעים בדבר בעת דיונים בנושא.**

בניגוד לייציאה מן הארון, שהיא החלטה של האדם לחשוף את נטייתו המינית או את הזהות המגדרית שלו, תהליך של outing, או 'הוצאה כפויה מן הארון' מתרחש כאשר מישהו אחר חושף את הנטיות או הזהות המגדרית של האדם עליו מדובר בלא הסכמתו או הסכמתה. כאשר מתרחש תהליך כזה, יכולות להיות השלכות קשות על אותם תלמידים. לא תמיד ניתן לדעת מה הן עמדותיו של הצד המקבל את המידע, ולמרבית הצער קרו מקרים בהם מצבם הרגשי או ביטחונם הפיזי של תלמידים או תלמידות עורערו מאוד כאשר חברים בצוות בית-הספר חשפו אותם בפני תלמידים אחרים או אפילו בפני בני-משפחתם.

כאשר תלמיד או תלמידה 'יוצאים מן הארון' בפניכם... ומספרים לכם כי היא או הוא היא לסבית, הומו, בי-סקסואל או טרנס-ג'נדר

כאשר תלמיד או תלמידה 'יוצאים מן הארון' או נחשפים בפניכם, כאשר הם מספרים לכם כי הוא או היא הם לסבית, הומו, בי-סקסואליים או טרנס-ג'נדר, התגובה הראשונה שלכם חשובה. סביר להניח שהם חשבו על כך מראש, חככו בדעתם אם כן או לא לשתף אתכם וניסו להחליט מהי הדרך הטובה ביותר לעשות זאת. **כמה טיפים יכולים לסייע לכם בתמיכה בהם במצב זה:**

- **הציעו תמיכה, אבל אל תניחו מראש כי התלמיד או התלמידה זקוקים לסיוע:** ייתכן כי התלמיד או התלמידה חשים לגמרי בנוח עם הנטייה המינית או הזהות המגדרית שלהם, ואינם זקוקים לכל סיוע או תמיכה. ייתכן שהם סתם רצו לספר למישהו, או לשתף אתכם כדי שתכירו אותם טוב יותר. הציעו לתמוך בהם אם הם זקוקים לכך – למשל אם הם רוצים ליצאת מהארון בפני אנשים נוספים – אבל אל תניחו בהכרח כי הם שרויים במצוקה כלשהי.
- **נסו להיות מודל של קבלה:** תוכלו להפגין התנהגות מקבלת על-ידי שימוש בשפה מכילה או יצירת סביבה מקבלת, וכן על-ידי ויתור על הנחות מקובלות ביחס לנטייה מינית או זהות מגדרית. גם התייחסות לעמדות קדומות, סטריאוטיפים או מיתוסים על להט"בים תסייע לכם להתמקם כמודל חיובי בעניין זה. על-ידי הצגת עמדה מכבדת כלפי להט"בים וחוסר סובלנות כלפי הומופוביה וטרנספוביה, תלמידים ותלמידות להט"בים ולהט"ביות יראו בכם מחנכים תומכים.
- **הביעו הערכה לאומץ של התלמידים:** חשיפה של משהו אישי בפני מישהו אחר תמיד כרוכה בסיכון כלשהו, וזה בוודאי נכון לגבי חשיפת הנטייה המינית או הזהות המגדרית בפעם הראשונה, כאשר מדובר במה שנתפס כ'סטייה מן הנורמה'. התייחסו לשיתוף הזה כאל מתנה, והודו למי ששתף אתכם על כך שנתנו לכם אותה. העובדה שבחרו לשתף אתכם משמעה שהם מכבדים ומעריכים אתכם.
- **הקשיבו, הקשיבו, הקשיבו:** אחת הדרכים הטובות ביותר לתמוך בתלמיד או תלמידה היא להקשיב להם. 'יציאה מן הארון' היא תהליך ארוך, ורוב הסיכויים הם שיפנו אליכם שוב כדי להתייעץ על כך, או ישתפו אתכם באתגרים וביתרונות של השלב שלאחר החשיפה בבית-הספר. פשוט היו שם בשבילם והקשיבו להם.
- **הבטיחו שמירה על סודיות וקיימו זאת:** התלמיד או התלמידה שיתפו אתכם במידע, והם עשויים להיות מוכנים – או לא מוכנים – לשתף גם אחרים. הבטיחו להם כי תוכן השיחה שלכם יישמר ביניכם בלבד, וכי לא תחלקו את המידע עם אף אחד אחר, אלא אם הם יבקשו זאת מכם. אם הם רוצים שאנשים אחרים יהיו שותפים למידע, תנו להם להוביל את התהליך בדרכם. הקפידו על הפרטיות שלהם ואל תזרזו אותם או תנסו להקל עליהם מעבר לנדרש.
- **שאלו שאלות המעידות על הבנה, קבלה ואמפטיה:** שאלות לדוגמה יכולות להיות:
 - האם זה סוד שהרגשת צורך לשמור עליו מפני אחרים, או שכבר סיפרת על כך לאנשים נוספים?
 - האם הרגשת בנוח כשסיפרת זאת?
 - האם אתה מרגישה/ה בנוח בבית-הספר? האם אתה מרגישה/ה בטוח/ה?
 - האם אתה/ה זקוק/ה לסיוע כלשהו? האם אתה/ה צריך מישהו שיקשיב לך, או משאבים אחרים?
 - האם אי-פעם פגעת בך שלא בכוונה?
- **זכרו שהתלמיד/ה לא השתנו:** הם עדיין אותו אדם אותו הכרתם לפני החשיפה, פשוט עכשיו יש לכם יותר מידע בנוגע אליהם, וזה עשוי לשפר את היחסים ביניכם. תנו להם להרגיש שרגשותיכם כלפיהם לא השתנו ושמבחינתכם הם עדיין אותו אדם. אם אתם בהלם, נסו לאפשר להפתעה להוביל אתכם להתייחס אל התלמיד או התלמידה בדרך שונה מהתנהגותכם כלפיהם בעבר.

- **אתגרו את הנורמות המסורתיות:** יתכן שתצטרכו לבחון את עמדותיכם ביחס לנטייה מינית, זהות מגדרית או תפקידים מגדריים. אל תצפו מאנשים לפעול על-פי הנורמות המקובלות ביחס למגדר או נטייה מינית.
- **היו מוכנים לתת הפניות:** אם יש שאלות שאין לכם תשובה עליהן, או אם התלמיד או התלמידה זקוקים לתמיכה רגשית, היו מוכנים להפנות אותם לשירותי ייעוץ, לקו חם, ליועץ או ליועצת בבית-הספר או לארגון להט"בי מקומי.

עוד כמה דברים שיש לקחת בחשבון כשתלמיד או תלמידה פונים אליכם כטרנס-ג'נדרים

- **התייחסו בחיוב לזהות המגדרית ולביטוי המגדרי שלהם:** חשוב להשתמש בשם או בשם הגוף המתאים לאלו בהם הם מבקשים להשתמש ביחס אליהם – זוהי הדרך בה תוכלו לכבד אותם. במילים אחרות, אם מישהו מציג את עצמו כאישה, התייחסו אליה בלשון מתאימה. אם הם מציגים את עצמם כגבר, השתמשו בלשון זכר.
- **זכרו כי זהות מגדרית שונה מנטייה מינית:** העובדה שאתם יודעים כי מישהו או מישהי הם טרנסג'נדר איננה נותנת לכם כל מידע על נטיותיהם המיניות.

מה לא לומר כאשר מישהו או מישהי נחשפים בפניכם:

- **"ידעתי!"** אמירה כזו חושפת משהו עליכם, ולא על התלמיד או התלמידה. ייתכן והנחתם משהו בהתבסס על סטריאוטיפים. שימרו מידע זה לעצמכם.
- **"אתה בטוח?"** **"אולי אתה סתם מבולבל?"** **"זה שלב זה יעבור"**. אמירות מסוג זה מניחות כי התלמיד או התלמידה אינם יודעים מי הם.
- **"פשוט עוד לא פגשת את האישה המתאימה/ את הגבר המתאים"**. זו אמירה כי כולם אמורים להיות הטרוסקסואלים.
- **"שש.. אל תספרי לאף אחד"**. אמירה כזו מניחה כי 'משהו לא בסדר' ושעדיף לשמות את היותם להט"בים בסוד. אם יש לכם סיבה לחשוב שחשיפת המידע הזה תגרום להם נזק, הסבירו להם מהי. תוכלו לומר "תודה ששיתפת אותי. אני מציע/ה שנחשוב יחד עד כמה בית-הספר סובלני ופתוח להתמודד עם המידע הזה, או את מי עוד כדאי לך לשתף בכך".
- **"לא יכול להיות שאת/ה להט"ב/ית – היו לך יחסים עם בני או בנות זוג מן המין השני"**. אמירה כזו מתייחסת רק להתנהגות, אך נטייה מינית מתייחסת לרגשות פנימיים.

תגובה לשפה והתנהגויות אנטי-להט"ביות

התנהגות אנטי-להט"בית יכולה להופיע בצורות שונות: שפה עמוסת סטריאוטיפים, קריאה בשמות, הטרדה ואפילו בריונות ותקיפה פיזית. **סקר האקלים הבית-ספרי של GLSEN** מעלה בקביעות כי תלמידים להט"בים שומעים בבית-הספר קללות הומופוביות באופן מתמשך, כמו למשל 'מתרומם' או 'לסבית'. רובם גם חוו מתקפות מילוליות או פיזיות בבית-הספר. **בני נוער החווים הטרדות באופן קבוע עלולים לסבול מהערכה עצמית נמוכה, שיעורי היעדרות גבוהים והישגים אקדמיים נמוכים**. מחנכים יכולים לגרום לשינוי על-ידי התערבות במצבים של הטרדות והצקות מעין אלו בכל פעם שבה הם עדים לכך. נקיטת פעולה כזו יכולה לסייע ליצירת מרחב בטוח לכל התלמידים. התערבות במקום גם תעביר מסר כי התנהגות אנטי-להט"בית איננה מקובלת. צעד כזה הוא אחד המעשים החשובים ביותר בהם תוכלו לבחור כבני או בנות ברית לתלמידים אלו.

כיצד להתערב במצב של קללות, בריונות, הצקות או הטרדות

כאשר אתם נחשפים להתנהגות אנטי-להט"בית, פעלו על-פי רשימת הצעדים המוצעת:

- 1. התייחסו להצקה, לקללה או להטרדה באופן מיידי**
התמקדו בעצירת ההתנהגות בו ברגע. לפעמים זו יכולה להיות תגובה פשוטה כגון "שימוש בשפה ממין זה איננה מקובלת בכיתה שלנו". וודאו שכולם שומעים אתכם. לעולם אל תפספסו הזדמנות להגיב לאמירות או התנהגויות מסוג זה. זכרו: גם היעדר תגובה היא תגובה. התעלמות מאירועים כאלו תיתפס כאישור שלכם להמשך התנהגות או דיבור בסגנון שאינו ראוי.
- 2. תנו שם להתנהגות:** תארו מה ראיתם או שמעתם ותנו לכך שם: "שמעתי את המיליה 'מתרומם' וזוהי שפה מבזה שהשימוש בה איננו מקובל בכיתה שלנו".
- 3. השתמשו באירוע כדי להפוך אותו ל'רגע חינוכי':** אחרי שההתנהגות הפוגענית הופסקה, הפכו את האירוע ל'רגע חינוכי': החליטו אם אתם רוצים לעשות כך באותו רגע או בהמשך, ואם תעשו זאת באופן פומבי או פרטי. אם אתם מחליטים לדחות את הרגע, תצטרכו לבחור בזמן המתאים. תוכלו להשתמש באירוע כדי לחנך תלמיד ספציפי, כיתה אחת, שיכבה או את כל בית-הספר על שימוש בשפה והתנהגות אשר מקובלות או אינן מקובלות במסגרת החינוכית שלכם.
- 4. תמכו בתלמיד או בתלמידה שנפגעו:** תמכו בתלמיד או בתלמידה שנפגעו. אל תניחו הנחות לגבי מה שעובר עליהם, שאלו אותם מה הם רוצים או למה הם זקוקים. תצטרכו להחליט אם לעשות זאת בו-במקום או מאוחר יותר, ואם זה יקרה באופן פומבי או בשיחה אישית. במידת הצורך, הציעו ביקור אצל היועץ/ת, אך עשו זאת רק אם התלמיד או התלמידה ביקשו סיוע.
- 5. הבטיחו שהתלמידים יישאו בתוצאות מעשיהם:** בדקו את מדיניות בית-הספר, והפעילו סנקציות בהתאם למקובל. וודאו שתגובות הולמות מופעלות על כל המקרים של הצקות, הטרדות ובריונות.

מה לומר כאשר אומרים 'זה כל-כך הומואי'? תגובה לשפה אנטי-להט"בית לא מכוונת

כמעט כל התלמידים שומעים כיצד המילים 'הומו' או 'לסבית' מקבלות משמעות שלילית בדיונים ובשיחות בבית-הספר. למרות שלעיתים קרובות הדברים אינם נאמרים במטרה לפגוע אלא פשוט משום שזה הישג המקובל, עצם השימוש במילים בהקשר זה גורם לתלמידים ותלמידות להט"בים ולהט"ביות לחוש מצוקה כלשהי. אך דווקא משום שביטויים אלו מקובלים כל-כך, חשוב שבני-ברית יתייחסו להתנהגויות אנטי-להט"ביות מעין אלו ויגיבו אליהן.

ייתכן שלא כל התלמידים או התלמידות יבינו מה פוגעני בסוג כזה של שימוש בשפה, וייתכן שיהיה צורך להסביר לכולם מדוע מדובר בשיח אנטי-להט"בי. הסבירו שהשימוש במושג 'הומואי' לתיאור משהו שלילי או רכרוכי פוגע באנשים המגדירים עצמם ככאלו. לפעמים אנשים טוענים כי הם לא התכוונו לפגוע, או שזה "סתם ביטוי". הטבלה למטה מציעה מספר אסטרטגיות להתמודדות עם הערות מסוג זה, וכן מציגה את היתרונות והאתגרים לכל סוג של תגובה.

הצעות לדיונים בכיתה ומשאבים אחרים ניתן למצוא באתר GLSEN : www.glsen.org

תגובות אפשריות לאמירות בנוסח 'אתה כזה הומו'/'את כזו לסבית'

תגובות	יתרונות	אתגרים
למה את/ה מתכוון/ת כשאת/ה אומר/ת זאת?	לא מבטל את האמירה, מנסה לברר	הפנייה עשויה להישאר ללא תגובה, המשתמשים במונחים המבזים לא יגיבו.
איך את/ה חושב/ת שלהט"בים ירגישו כשישמעו אמירה מעין זו?	מטיל על הדובר/ת את האחריות למציאת פתרון למצב שנוצר	שוב – הפנייה עשויה להישאר ללא תגובה.
האם התכוונת לומר זאת כמחמאה?	שימוש בשאלה רטורית כזו ללא טון מאשים יכול להקל על האווירה, או לגרום לדוברים להודות שהם לא התכוונו למחמאה - ומכן יכול להתפתח דיון.	התגובה לשאלה יכולה להיות לעגנית, או שהדוברים יאמרו שהם 'סתם התבדחו' ושאינן צורך להתייחס לדבריהם ברצינות.
האם התכוונת לומר שלא טוב להיות הומו או לסבית?	טון לא מאשים יכול לפתוח את השאלה לדיון.	תמיד ייתכן שהתלמידים עדיין יהססו לפתח את הדיון בנושא.

תמיכה בקבוצות של תלמידים

לעיתים, תלמידים ותלמידות להט"בים ולהט"ביות עשויים לארגן לעצמם סוג של 'קבוצות תמיכה' בתוך בית-הספר. קבוצות כאלו **פועלות לקידום זכויותיהם של תלמידים** אלו במסגרת הבית-ספרית, ומסייעות להפוך את המקום למרחב בטוח לכולם. הסקר הלאומי של GLSEN מצא כי בבתי-ספר בהן פעילות קבוצות כאלו, התלמידים או התלמידות דיווחו כי:

- הם שומעים פחות הערות פוגעניות והומופוביות.
- הם חווים פחות הצקות והטרדות ביחס לנטיות המיניות או הביטויים המגדריים שלהם.
- הם נוטים יותר לדווח על אירועי הצקות והטרדות כאשר אלו בכל-זאת מתרחשים.
- הם חשים פחות חוסר ביטחון בגלל נטייתם המינית או הביטויים המגדריים שלהם.
- הם נעדרים פחות מבית-הספר משום שאינם חשים בו בטוחים.
- הם חשים יותר שייכות לקהילת בית-הספר.

רק מחצית מהתלמידים (50.7%) דיווחו כי יש קבוצות להט"ביות בבתי-הספר שלהם.

סקר האקלים הבית-ספרי של GLSEN, 2013.

בארצות-הברית מקובל כי קבוצות תלמידים כאלו, המתארגנות על בסיס נושא משותף, יקבלו גם מורה מלווה מטעם בית-הספר. קבלת תפקיד המורה המלווה לקבוצה כזו היא דרך נוספת בה תוכלו לשמש כבני או בנות-ברית לתלמידים אלו. זה יוסיף לנראות שלכם בקרב כל צוות בית-הספר, ויאפשר לתלמידים ולתלמידות הלהט"ביות לזהות אתכם כתומכים בעניינם.

כבן או בת-ברית, ייתכן ותחוש צורך לסנגר על זכותם של התלמידים להקים קבוצה מעין זו. בארצות-הברית יש חוק פדראלי המחייב בתי-ספר לאפשר לתלמידים להקים קבוצות כאלו לצדן של קבוצות אחרות הנפתחות בבית-הספר (The Federal Equal Access Act of 1984). בארץ פתיחתן של קבוצות כאלו פחות מקובלת ואין גם חוק המחייב לאפשר זאת, אך למרות זאת ניתן לפעול בכיוון באופן ההולם את המקובל במסגרת החינוכית בה אתם פועלים.

עשה ואל תעשה כבן-ברית לתלמידים ותלמידות להט"בים ולהט"ביות

עשה

- **הקשיבו:** אחת הדרכים הפשוטות ביותר, אך גם החשובות ביותר להיות בן או בת-ברית היא פשוט להקשיב. כמו כל שאר התלמידים והתלמידות, תלמידים ותלמידות להט"בים ולהט"ביות רוצים להרגיש בנוח כאשר הם מבטאים את עצמם. כשתלמידים מבקשים לשתף אתכם בחוויות של הצקה, הדרה, או שתם על החיים שלהם באופן כללי, קחו בחשבון שייתכן כי אתם היחידים איתם הם יכולים לדבר על נושאים אלו. היו שם בשבילם והקשיבו להם.
- **שמרו על הסודיות והפרטיות:** בני ברית אפקטיביים שומרים על פרטיות התלמידים שלהם. מישהו שיוצא מהארון עשוי לא לרצות לעשות זאת באופן פומבי. אלא אם אמרו משהו אחר, צאו מנקודת ההנחה כי מי ששיתפו אתכם סיפרו רק לכם, והם אינם מעוניינים שתפיצו את המידע. אם תעשו כן, אתם עלולים לפגוע בביטחונם.
- **היו מודעים לדעות הקדומות שלכם:** בני ברית אפקטיביים מודים בכך שדעות קדומות, הומופוביה, טרנס-פוביה או טרו-סקסיזם עשויות להשפיע גם עליהם. הם פועלים באופן מתמשך כדי להיות מודעים ולארגר את הדעות הקדומות שלהם עצמם.
- **הרחיבו את אופקיכם:** בני ברית אפקטיביים מתעדכנים כל הזמן בשפה הלהט"בית ובנושאים איתם מתמודדת הקהילה.
- **היו משאב:** בני ברית אפקטיביים יודעים מתי ואיך להפנות את התלמידים לסיוע חיצוני. בסוף המדריך תמצאו רשימת מרכזים אליהם ניתן להפנות תלמידים בעת הצורך.

אל תעשה

- **אל תחשבו שכל התשובות נמצאות אצלכם:** אם אתם מתמודדים עם בעיה שאינכם יודעים לפתור, אמרו לתלמידים שאין לכם תשובה ושתנסו לחקור את הנושא יחד איתם. לפעמים הדבר הטוב ביותר לעשות היא להפנות את התלמיד או התלמידה למרכז סיוע חיצוני.
- **אל תבטיחו הבטחות שלא תוכלו לקיים:** הבטחות שיופרו יפגעו ביכולתם של התלמידים והתלמידות לתת בכם אמון, וכך במערכת היחסים כולה.
- **אל תניחו הנחות המבוססות על דעות קדומות:** הנחות כאלו עשויות להיות פוגעניות ולגרום לאובדן אמון. גם אל תניחו כי אתם יודעים למה התלמידים זקוקים. הקשיבו להם ובררו כיצד אתם יכולים לסייע.

שאלו את עצמכם :

- באלו אסטרטגיות הכי סביר שתשתמשו בבית-הספר שלכם?
- האם יש אסטרטגיות אחרות בהן עשיתם שימוש כשהתערבתם במצבי שימוש בשפה או התנהגות אנטי-להט"בית?

חינוך

כבני ברית, יש לכם הזדמנות לחנך על דעות קדומות אנטי להט"ביות, השפעותיהן והדרכים בהן ניתן להיאבק בהם כדי ליצור סביבות בית-ספריות בטוחות ומקבלות יותר. פרק זה מציע דרכים בהן ניתן

- ללמד תלמידים לכבד אחרים
- לכלול ייצוגים חיוביים של דמויות להט"ביות או היסטוריה להט"בית בתכנית הלימודים
- לערב את צוות בית-הספר ומורים נוספים במאמץ להתנגד לדעות קדומות אנטי-להט"ביות וליצור בתי-ספר בטוחים יותר.

למדו לכבד

יש דרכים רבות ללמד תלמידים על החשיבות של מתן כבוד לאנשים, בלא קשר לנטייה המינית, הזהות המגדרית או ביטויי המגדר שלהם. בית-הספר יוכל לקיים 'שבוע זכויות להט"בי', ולהתבסס על תכנים המוצעים באתר של GLSEN. ניתן גם לשלב שיעורים ייחודיים לנושא במערך תכנית הלימודים הכללית. הנה כמה משאבים בהם תוכלו להשתמש כדי לחנך לכבוד ולמניעת הטרדות ובריונות בקרב תלמידים.

"מדהים עד כמה תלמידים מתלהבים כאשר יש דמויות ממשיות שהם יכולים להתחבר אליהם, המייצגות נושאים כגון שונות, אפליה וכו'."

יועץ חינוכי, אוהיו

- **שינוי כללי המשחק: פרויקט הספורט של GLSEN.** בניית מרחבים בטוחים בתחום האתלטיקה והחינוך הגופני הוא חלק חשוב בניית מרחב בטוח ומכבד בבית-הספר. פרויקט הספורט של GLSEN מסייע לבתי-ספר ביצירת אקלים בית-ספרי הולם במהלך שיעורים אלו, אקלים המבוסס על עקרונות של כבוד, ביטחון ונגישות שווה לכולם. ניתן לחלוק את המידע עם המורים לחינוך גופני כדי ליצור מרחבים שבהם כולם יוכלו ליהנות מן השיעורים והמשחקים. עוד פרטים באתר: sports.glsen.org
- **תכניות לשיעור 'בלי קללות' של GLSEN:** 'שבוע בלי קללות' היא תכנית חינוכית שנתית של ארגון GLSEN. היא מציעה שבוע של פעילויות חינוכיות שמטרתן היא לשים סוף לשימוש בשפה מבזה מסוגים שונים, ומתן כלים והשראה לבתי-הספר לפתח דיאלוג מתמשך על הדרכים בהם ניתן יהיה לשים קץ להטרדות ולבריונות בקהילות שלהם. התכנית כוללת מערך שיעורים אותם ניתן להעביר בכל זמן. מידע נוסף ניתן למצוא באתר: www.glsen.org/nncw

- **מדריך למחנכים: חושבים לפני שמדברים:** ארגון GLSEN הכין מדריך למחנכים כדי ללוות את קמפיין העלאת המודעות שלו, שנוצר בשיתוף פעולה עם ה-Ad Council, ביחס למונח המשפיל 'זה כל-כך הומואי'. המדריך מסייע למחנכים בחטיבת הביניים ובתיכון בהנחיית למידה על ההשלכות השליליות של שפה הומופובית ושל הטרדות ומעשי בריונות אנטי-להט"ביים. לב המדריך כולל שש פעילויות חינוכיות אשר מעלות מודעות ומספקות מידע על הנושא, מפתחות כישורים להתמודדות איתם ומקדמות פעולה חברתית. ניתן להשתמש בכל שיעור או פעילות לחוד או כחלק מן המערך השלם. ניתן להוריד את המדריך החינמי באתר www.glsen.org
-

הכלילו נושאים להט"בים בתכנית הלימודים שלכם

תכנית לימודים הכוללת ייצוגים חיוביים של דמויות להט"ביות וכן של אירועים מן ההיסטוריה הלהט"בית יכולה לסייע ביצירת אווירה של קבלה ולהעלות מודעות לנושאים רלבנטיים. מהלך כזה יכול ליצור לבנות אווירה תומכת יותר עבור תלמידים ותלמידות להט"בים או להט"ביות.

סקר האקלים הבית-ספרי של GLSEN מראה באופן עקבי כי תלמידים שבבתי-הספר שלהם הופעלה תכנית לימודים שהתייחסה לנושאים אלו חשו שייכות גבוהה יותר לבית-הספר, שמעו פחות הערות הומופוביות או טרנספוביות, והיו פחות נתונים לסכנה של הפיכה לקרבנות או לתחושות חוסר ביטחון בבית-הספר בהשוואה לתלמידים במוסדות בהם לא הופעלה תכנית דומה.

יש דרכים רבות בהן ניתן לכלול ייצוג חיובי של חברי הקהילה הלהט"בית או של אירועים מן ההיסטוריה של הקהילה. כמה רעיונות לדוגמה:

- **הציגו את ההיסטוריה הלהט"בית בשיעורי ההיסטוריה:** הכללת דוגמאות של גיבורים מן הקהילה הלהט"בית או של אירועים הרלבנטיים לקהילה במסגרת שיעורי ההיסטוריה הכללית היא דרך טובה להעלות את הנראות של הנושא. כך למשל, בעת לימודים על תקופת השואה או על התנועות לשוויון זכויות, חשוב לכלול את סיפורי הרדיפה, האפליה, המאבקים וההצלחות של חברי וחברות הקהילה הלהט"בית. ניתן להציג סרטים דוקומנטריים, כגון "Out of the Past" או "Gay Pioneers". ניתן גם להשתמש בסרט שנוצר על-ידי ארגון GLSEN: "איך זה קרה – שיעור בהיסטוריה הלהט"בית" או "קולות בלתי נשמעים" כדי ללמד על אירועים ומנהיגים חשובים. משאבים נוספים ניתן למצוא באתר: www.glsen.org/educator
- **הכלילו משפחות שונות:** בכל הזדמנות אפשרית, הכלילו דוגמאות של משפחות שונות, כולל בני-זוג מאותו מין והורים להט"בים או אימהות להט"ביות. עשו זאת בכל פעם שאתם מדברים על משפחות באופן כללי. שימוש בדוגמאות מעין אלו יכול לסייע לתלמידים או תלמידות להט"בים או להט"ביות לחוש שהם חלק מן המתרחש בכיתה.
- **השתמשו בספרות הכוללת נושאים להט"בים:** חשוב שהתלמידים יחוו שהם מיוצגים בתכנית הלימודים. שימוש בספרות רלבנטית יסייע ליצור אווירה הולמת וכן לעודד קבלה וכבוד ביחס לכלל התלמידות והתלמידים. השתמשו בספרים הכוללים ייצוג חיובי ומגוון של דמויות להט"ביות. הצעות ניתן למצוא באתר: www.glsen.org/educator

רק אחוז קטן של התלמידים או התלמידות הלהט"בים דיווחו כי בתכנית הלימודים שלהם נכללו ייצוגים חיוביים של בני הקהילה, או של אירועים בהיסטוריה שלה (18.5%). עם זאת, בבתי-ספר בהם כן הופעלו תכניות מעין אלו, התלמידים דיווחו שעמיתיהם לכיתה מתייחסים באופן חיובי ללהט"בים בהשוואה לתלמידים בבתי-ספר בהם לא נלמדו תכניות דומות (79.2% מול 39.6 בהשוואה). סקר האקלים הבית-ספרי של GLSEN 2013

ציינו אירועים להט"ביים. ציון אירועים להט"ביים יסייע לתלמידים להט"ביים לחוש חלק מבית הספר. קדמו אירועים להט"ביים בבית הספר בדומה לקידום כל אירוע תרבותי אחר. ציינו באוקטובר את 'חודש ההיסטוריה הלהט"בית' וביוני את 'חודש הגאווה' בהם יכירו התלמידים את המאבקים והניצחונות של הקהילה הלהט"בית.

שתפו את צוות בית-הספר

יצירת בתי-ספר בטוחים לכולם, ללא הבדל נטייה מינית, זהות מגדרית או ביטויי מגדר, היא משימה מאתגרת. אין סיבה לנסות לעשות זאת לבד, עדיף לנסות לסייע לחברי צוות נוספים להפוך לבני או בנות ברית של תלמידים או תלמידות להט"בים או להט"ביות. כמה רעיונות יכולים לסייע לכם לשתף במחויבות שלכם להבטיח כי בית-הספר יהפוך לבטוח ולחלוק את הידע שלכם בנושא עם מחנכים ומחנכות נוספים.

- **הו דוגמה למחנכים אחרים :** עדכנו את חבריכם לצוות על פעילותכם בתחום. השתמשו במונחים המתאימים (כגון לסבית, הומו, ביסקסואל או טרנסגינדר) ותקנו אחרים כאשר תשמעו שימוש במונחים לא נכונים או מבזים. השתמשו בשפה הכוללת מונחים להט"בים, והתערבו כאשר היו עדים להתנהגות אנטי להט"ביות. הראו לחבריכם לצוות כיצד ניתן לקדם את הנושא ולגרום לשינוי בתוך בית-הספר.
- **שתפו את חבריכם לצוות בדיונים :** במסדרונות, בהפסקות הצהריים או בכל הזדמנות אחרת, שתפו את חבריכם וידעו אותם על פעילותכם בנושא. ספרו להם על חוויותיהם של תלמידים ותלמידות להט"בים ולהט"ביות בבית-הספר, ועדכנו אותם באירועים אנטי-להט"בים שעליהם שמעתם או שבהם התערבתם. שתפו אותם גם בחלומות שלכם על השינויים האפשריים בבית הספר בתחום זה. הדוגמאות הקונקרטיות שתתנו עשויות לסייע להם לרצות להצטרף אליכם בתפקידכם כבני או בנות ברית לתלמידים ותלמידות להט"בים ולהט"ביות. שאלו אותם אם הם כוללים ייצוגים חיוביים של דמויות להט"ביות או אירועים מן ההיסטוריה הלהט"בית בתכנית הלימודים שלהם. שתפו אותם ברעיונות שלכם ותוכלו גם ללמוד מה אחרים עושים בפורום המחנכים של GLSEN בפייסבוק או להצטרף לרשת המחנכים באתר www.glsen.org/educator.
- **הפיצו מידע :** תוכלו לצלם עמודים ספציפיים מן המדריך הנוכחי (למשל על התערבות במצבי הטרדה או בריונות, או על סיוע לתלמידים בעת יציאה מן הארון). חלקו אותם לחבריכם במהלך ישיבות הצוות, תלו אותם על לוח המודעות או שימו אותם בתיבות הדואר של עמיתים. כך תוכלו ליצור הזדמנויות לא מאיימות במסגרתן יוכלו להיחשף לנושא וללמוד כיצד להתמודד עם סיטואציות רלבנטיות.
- **הציעו השתתפות בהשתלמויות לפיתוח מקצועי בנושא :** הציעו למנהל/ת בית הספר לערוך השתלמויות לצוות המורים בנושא התמודדות עם תלמידים ותלמידות להט"בים ולהט"ביות ודרכים להפחתת האלימות המילולית והאחרת המופנית כלפיהם. יש ארגונים העוסקים בנושאים אלו, וניתן לאתר אותם.
- **הרצו על הנושא בפני חבריכם לצוות :** נסו לשריין פרק זמן במסגרת ישיבות הצוות לדון בנושא, הציגו מידע ודרכים להתמודדות כמו אלו שהוצגו בפריט הקודם. בפרק הבא תוכלו למצוא מתווה למצגת של 20 דקות שעשוי לסייע לכם לתכנן את ההרצאה שלכם.

דוגמה של מצגת בת 20 דקות לצוות בית הספר

זהו מתווה לדוגמה למצגת של 20 דקות לצוות בית הספר. בזמן קצר, חשוב שתשתפו במידע חיוני שיגרום למחנכים ומחנכות נוספים להתעניין במשימה של הפיכת בית-הפר למרחב בטוח עבור תלמידים ותלמידות להט"בים ולהט"ביות. חשוב להתמקד בשתי נקודות:

1. הסיבות בגללן על המחנכים לפעול.
 2. צעדים קונקרטיים בהן יוכלו לנקוט כדי להגיב להתנהגות או שיח אנטי-להט"בי בבית הספר.
- תוכלו להשתמש במתווה כדי למקד את המסר ולהשיג את המירב מן הזמן שהוקצב לכם.

הקדמה

עדכנו את הצוות כי מטרת המצגת היא לחלוק איתם את המידע המצוי בידיכם בדבר חוויותיהם של תלמידים ותלמידות להט"בים ולהט"ביות בבית הספר, לדון בדרכים להתערבות במקרים של התנהגות או שיח אנטי-להט"בי, ולחשוב על צעדים נוספים בדרך להפיכת בית-הספר למרחב בטוח עבור תלמידים ותלמידות אלו. ספרו להם מדוע הנושא הזה חשוב לכם באופן אישי ומדוע לדעתכם חשוב להיאבק באפליה האנטי-להט"בית ולהפוך את בית-הספר למרחב בטוח שכזה.

חוויות של תלמידים ותלמידות להט"בים ולהט"ביות בבית הספר

שתפו במידע שלכם על חוויות של תלמידים ותלמידות להט"בים ולהט"ביות בבית-הספר. תוכלו להשתמש בסטטיסטיקה של ארגון GLSEN ובסקר האקלים הבית-ספרי השנתי אותו הוא עורך. ניתן להוריד את המידע באתר: www.glsen.org/research

תוכלו לרשום חלק מן המידע על הלוח או להציג אותו בדרכים אחרות. דוגמאות לנתונים מן הסקר בהם תוכלו לעשות שימוש:

- 74.1% מן התלמידים והתלמידות הלהט"בים והלהט"ביות הוטרדו מילולית בבית-הספר שלהם בגלל הנטייה המינית שלהם. 55.2% הוטרדו בגלל ביטויי המגדר שלהם (כלומר, בשל התנהגויות 'גבריות מדי' או 'נשיות מדי').
- ממוצע הציונים של תלמידים ותלמידות להט"בים ולהט"ביות שהוטרדו באופן תדיר בשל הנטייה המינית או הביטויים המגדריים שלהם היה נמוך באופן משמעותי בהשוואה לממוצע הציונים של תלמידים ותלמידות שלא סבלו מהטרדות דומות.
- בערך 30% מהתלמידים והתלמידות הלהט"בים והלהט"ביות דיווחו על היעדרות מבית-הספר למשך יום שלם לפחות פעם אחת בחודש שקדם לביצוע הסקר, משום שחשו אי-נוחות או חוסר ביטחון במקום.
- רוב התלמידים והתלמידות הלהט"בים והלהט"ביות אשר סבלו מהצקות והטרדות לא דיווחו על כך לצוות בית הספר שלהם. הסיבה השכיחה ביותר בה השתמשו כדי להסביר התנהגות זו הייתה העובדה שהם לא האמינו כי צוות בית-הספר יתערב בדרך כלשהי בנושא.

- תנו דוגמאות של התנהגות אנטי-להט"בית להם הייתם עדים או ששמעתם עליה ואשר התרחשה בבית-הספר שלכם.
- הנחו דיון קצר תוך שימוש בשאלות הבאות:
 - האם המידע הזה הפתיע אותך?
 - האם אתם בעצמכם חוויתם תופעות של הטרדה או הצקה אנטי-להט"בית, מילולית או אחרת?

התמודדות עם התנהגות אנטי-להט"בית

- שתפו את חברי הצוות במידע על כך שהדרך הטובה ביותר לגרום לתלמידים ותלמידות להט"בים ולהט"ביות לחוש בטוחים ונינוחים יותר בבית-הספר היא להתערב – כאנשי צוות – בכל אירוע של התנהגות או שיח אנטי-להט"בי
- חלקו להם את המדריך להתמודדות עם התנהגות מסוג זה הכלולה במדריך הנוכחי (עמודים 16-17 בגרסה באנגלית)
- תנו להם כמה דקות לקרוא את המדריך בשקט, או בקשו ממישהו לקרוא אותו בקול רם
- הנחו דיון קצר תוך שימוש בשאלות הבאות:
 - האם ההצעות הללו יעבדו בבית-הספר שלנו? למה כן או למה לא?
 - האם לדעתכם יש דרכים אחרות בהן תוכלו להשתמש כדי להפחית התנהגות או שיח אנטי-להט"בי בבית-הספר?

סיכום

- תנו דוגמאות נוספות על דברים אותם ניתן לעשות כדי לקדם את בית-הספר כמרחב מוגן לתלמידים ותלמידות להט"בים ולהט"ביות – כמו למשל הכללת נושאים אלו בתכנית הלימודים, או ליווי קבוצות והתארגנויות של תלמידים אלו.
- הבטיחו להמשיך להיות בקשר עם עמיתכם בנושא, ולהביא להם חומרים רלבנטיים נוספים, למשל מן המדריך הנוכחי. הציעו להם דרכים לשיתוף פעולה סביב הנושא בהמשך. הפנו אותם לאתר www.glsen.org בו יוכלו למצוא חומרים נוספים.

סינגור

תפקיד מרכזי של בן או בת ברית הוא להשתמש בכוח ובהשפעה שיש להם כמחנכים כדי לסנגור על זכויותיהם של תלמידים ותלמידות להט"בים ולהט"ביות ולהבטיח כי בית-הספר יהיה מרחב בטוח לכולם. בפרק זה, נדון בשלוש דרכים בהן תוכלו לפעול בתחום זה בבית-הספר שלכם:

- הערכה של האקלים הבית ספרי, של המדיניות הנהוגה בבית הספר ושל המיומנויות המקובלות בו.
- יישום של מדיניות למאבק בבריונות ומעשי הטרדה
- קידום מדיניות והמיומנויות למיגור האפליה.

פרק זה כולל גם מספר 'טיפים' על האופן בו ניתן לדבר עם מנהל/ת בית הספר, המפקח/ת או ההנהלה הבית-ספרית כדי לקדם את הנושא.

הערכת המצב בבית-הספר

הצעד הראשון הנחוץ כאשר רוצים לפעול למען שינוי בבית הספר הוא הערכה של המצב הקיים. הערכה כזו תסייע למקד את המאמצים ולזהות תחומים בהם נדרש שיפור. ניתן לבחון את בית-הספר לעומק על-ידי חקירת החוויות וההתנסויות של התלמידים והתלמידות בבית-הספר, ועל-ידי בחינת המדיניות הקיימת, המיומנויות המקובלות והמשאבים המוקצים לנושא.

הערכת האקלים הבית-ספרי

ניתן להעריך את האקלים הבית-ספרי על-ידי קיום סקר בקרב קהילת בית-הספר – התלמידים, הצוות וההורים. מוצע כי הסקר יכלול שאלות הבוחנות את תכיפות השימוש בשפה מפלה, וכן את מספר ההטרדות, הבריונות וההצקות ואת רמת וצורת ההתערבות של המחנכים בנושא. ארגון GLSEN פיתח כלי לסקר האקלים הבית-ספרי המקומי – ה-Local School Climate Survey, או LSCS, אשר עוצב במטרה לסייע למחנכים ולחברי הקהילה לערוך סקר ולהעריך את האקלים הבית-ספרי שלהם. העברת סקר זה תוכל לסייע במתן מידע עליו תוכלו להתבסס כאשר תבקשו לפעול לקידום שינוי.

באתר הארגון קיימות שתי גרסאות של הסקר, אחת מותאמת לבית-ספר יחיד והשנייה למספר גדול של בתי-ספר או קהילה רחבה. ניתן למצוא שם דוגמה של מכתב פנייה למשתתפים, טיפים לאופן קיום הסקר וכן שאלונים. את כל החומר ניתן להוריד בחינם (באנגלית, כמובן) ב- www.glsen.org/lscs

הערכת המדיניות והמיומנויות הנדרשות בבית-הספר

ההבנה באיזו מידה בית-הספר פתוח לתלמידים ותלמידות להט"בים ולהט"ביות, ועד כמה הוא מאפשר להם להרגיש שייכים היא קריטית ליצירת תכנית פעולה ולהבטיח כי בית-הספר הוא מרחב בטוח ומכבד ביחס לכל תלמידיו. כדי להעריך את המדיניות ניתן לבחון אלו פריטים ברשימה הבאה קיימים בבית-הספר שלכם.

בית הספר מכיל להט"בים ולהט"ביות - רשימת מצאי

מדיניות ותהליכים

- הצוות מקיים מדיניות המבטיחה מניעת אפליה וכן שוללת מעשי בריונות, הצקה והטרדה ופועל באופן ברור להגן על תלמידים ותלמידות להט"בים ולהט"ביות
- טפסי בית-הספר מאפשרים לסמן מגוון זהויות ומבנים משפחתיים
- תלבושת בית-הספר ניטראלית מבחינה מגדרית
- השירותים ניטראליים מבחינה מגדרית, או שיש אפשרות לשירותים ומלתחות פרטיות.

אירועים וחגיגות בבית-הספר

- מסיבות בית-הספר בטוחות ומאפשרות השתתפות של תלמידים ותלמידות להט"בים ולהט"ביות
- האירועים הספורטיביים הם ניטראליים מגדרית
- אירועי יום האם או יום האב מתייחסים לכלל המבנים המשפחתיים האפשריים

תכניות הלימודים

- תכניות לימודים בנושאי בריאות ומיניות מתייחסות לכלל הנטיות המיניות והזהויות המגדריות
- תכנית הלימודים כוללת מידע על דמויות להט"ביות, על ההיסטוריה הלהט"בית וכו'
- בספריה ניתן למצוא חומרים רלבנטיים לנושא באופן גלוי ונראה

חינוך לא פורמאלי

- אירועי הספורט בטוחים ופתוחים לכל התלמידים והתלמידות הלהט"בים והלהט"ביות
- עיתון ופרסומי בית-הספר מתייחסים גם לנושאים ואירועים להט"בים.

אחרי הערכת המדיניות והמיומנויות הנדרשות, ניתן להחליט באלו תחומים יש צורך להתמקד כדי לשפר את המצב. כדאי לשתף פעולה עם חברי צוות נוספים ועם הנהלת בית-הספר כדי להגדיר מטרות ריאליות לשינוי.

יישום מדיניות כוללת נגד בריונות והטרדות

צעד ברור שכל בתי-הספר יכולים לנקוט בו כדי להבטיח את ביטחונם של כלל התלמידים והתלמידות הוא יישום ואכיפה של מדיניות ברורה במטרה למנוע מעשי בריונות, הטרדה והצקות. מדיניות כזו, אשר תתייחס במפורש לאיסור הטרדה בשל נטייה מינית, זהות מגדרית או ביטוי מגדרי, תסייע לקידום אקלים בית-ספרי בטוח עבור תלמידים ותלמידות להט"בים ולהט"ביות. ללא מדיניות ברורה כזו, קיימת סכנה כי הנהלת בית-הספר תתעלם מאירועים כגון אלו, לא תכיר בהם, או לא תגדיר אותם כאסורים. מדיניות ברורה המתייחסת במפורש לצורות שונות של נטייה מינית, זהות מגדרית וביטוי מגדרי כלגיטימיות וראויות להגנה מסירה ספק בדבר זכותם של תלמידים ותלמידות להט"בים ולהט"ביות למרחב בטוח בבית-הספר – בדיוק כמו שאר התלמידים.

יש הטוענים כי מדיניות כללית האוסרת על הצקות, הטרדות ומעשי בריונות, בלא התייחסות לקטגוריות ספציפיות, הן אפקטיביות לא פחות. ניסיונם של תלמידים בנושא מלמד אחרת. תלמידים מבתי-ספר שאין בהם התייחסות ספציפית למניעת הטרדות על רגע נטייה מינית, זהות או ביטוי מגדרי, סובלים מהצקות יותר מאשר תלמידים בבתי-ספר בהם יש איסור מפורש על פגיעה על רקע זה.

בתפקידכם כבני ברית של התלמידים והתלמידות הלהט"בים והלהט"ביות, מוצע כי תבררו אם בבית-הספר שלכם או במחוז במשרד החינוך יש מדיניות ברורה המתייחסת למניעת בריונות, הטרדות והצקות על רקע נטייה מינית, זהות או ביטוי מגדרי. במידה וזה אינו המצב, נסו לשכנע את המנהל/ת או הגופים הרלבנטיים לקדם מדיניות כזו. אם המדיניות כבר קיימת, מומלץ לוודא כי כל חברי צוות בית הספר מודעים לכך ומיישמים את הנדרש מהם באופן עקבי. לעיתים קרובות, המדיניות קיימת אבל התלמידים אינם מודעים לכך, ולכן אינם יודעים כי זכויותיהם מוגנות. אם הם אינם יודעים לפנות במקרה הצורך, המדיניות לא תהיה אפקטיבית.

מידע נוסף על חוקים לבתי-ספר בטוחים ומוגנים, כולל הצעה לקווי מדיניות מחוזיים², ניתן למצוא ב: www.glsen.org

² בארה"ב, כמובן (המתרגמת)

קידום מדיניות המונעת אפליה

הומופוביה, טרנספוביה והטרוסקסיזם יכולים לבוא לידי ביטוי במדיניות בית-הספר, וכך ליצור סביבה לא בטוחה, לא מכבדת ואף עוינת כלפי תלמידים ותלמידות להט"בים ולהט"ביות. מדיניות או פרקטיקות המדירות תלמידים ותלמידות אלו, או אשר כופות עליהן להתאים את עצמם למה שמוגדר כ'נורמאלי' על-ידי האחרים עשויות לגרום להם לניכור מקהילת בית-הספר. יש דרכים רבות למנוע זאת:

- **מדיניות נוגדת אפליה:** בבתי-ספר רבים יש מדיניות האוסרת על אפליה המבוססת על נטייה מינית, זהות מגדרית או ביטוי מגדרי. מדיניות כזו מתייחסת לכלל הפעילויות המתקיימות בבית-הספר, וחלה הן על צוות בית-הספר והן על התלמידות והתלמידים. אם לבית הספר שלכם אין מדיניות כזו, נסו לקדם זאת.
- **פעילויות ספורט:** מומלץ לעבוד עם המורים לספורט וחינוך גופני להיאבק בשיח אנטי-להט"בי, או להגיב כאשר אלו באים לידי ביטוי בשיעורים שלהם בכדי ליצור שם סביבה בטוחה לכלל התלמידים. לעיתים קרובות, הומופוביה והטרו-סקסיזם נוכחים 'בגדולי' באולמות הספורט, בחדרי ההלבשה או על מגרשי הכדורסל או הכדורגל, ואירועים ספורטיביים עשויים להיות בין האתרים הפחות מזמינים עבור תלמידים ותלמידות להט"בים ולהט"ביות. חלק מתלמידים אלו, הסובלים מהצקות והטרדות, נמנעים לחלוטין מהשתתפות בפעילויות אלו. אלו שכן משתתפים עלולים לחוש בושה או שנאה עצמית ולהסתיר את זהותם במחיר פסיכולוגי גבוה. מידע נוסף על דרכים להפיכת שיעורי החינוך הגופני למזמינים לכולם ניתן למצוא באתר www.sports.glsen.org
- **תלבושת בית ספר וקוד לבוש:** כדאי לנסות לוודא שתלבושת בית-הספר וקוד הלבוש הם ניטראליים מבחינה מגדרית וכי קיימות ציפיות זהות וחוקים זהים עבור כל התלמידים, ללא הבדלי מגדר. תלבושת בית-ספר או קוד לבוש בהם התלמידות והתלמידים נדרשים להתלבש באופן שהוא כביכול 'הולם מגדרית' יכולים להגביל את הזהות המגדרית או ביטויי הזהות שלהם, כשהתוצאה היא תחושות אי-נוחות בקהילת בית הספר.
- **אירועים בבית הספר:** כדאי לוודא שאירועי בית-הספר הם מזמינים גם לזוגות חד-מיניים או לזוגות שאינם הולמים ציפיות מגדריות מקובלות (gender non-conforming). אירועים או מסיבות בהם הציפייה היא להופיע רק עם בן או בת זוג מן המין השני עשויים לגרום לתלמידים ותלמידות להט"בים או להט"ביות חוסר נוחות או תחושות של הדרה.
- **ספריית בית הספר:** מומלץ להציע לאחראית על ספריית בית-הספר לכלול חומר להט"בי באוסף הספרים או הסרטים הנמצא בספרייה. באתר www.glsen.org/educator ניתן למצוא רשימה של ספרים וסרטונים וידאו מומלצים, וכן המלצות על חומרים הולמים לגילאים שונים. ספריית בית-הספר היא משאב חשוב למתן מידע לתלמידים בנושאים שונים, וגם על רב-תרבותיות. למרות זאת, גם ספריות רבות המגדירות את עצמן כרב-תרבותיות אינן כוללות חומרים להט"בים. דמיינו לעצמכם איך תחושו בחדר מלא ספרים, שאין בו אף ספר המתאר אנשים הדומים לכם. הדרה של חומרים אלו מספריית בית-הספר עלולה לגרום לתלמידים ולתלמידות להט"בים והלהט"ביות לחוש מודרים מבית-הספר שלהם.

- **'מסננים' באינטרנט:** חשוב לוודא שה'מסננים' המופעלים בבית-הספר אינם מונעים מן התלמידים את האפשרות להגיע לחומרים חיוביים ומסייעים על הקהילה הלהט"בית. מסננים כאלו בדרך כלל אמורים למנוע הגעה לאתרים פורנוגרפיים או אלימים, אך לעיתים הם מונעים גם מידע חיוני וחשוב הנוגע לחיי הקהילה, כמו למשל מחקר, עובדות היסטוריות, או מרכזי סיוע לנוער להט"בי. בחלק מן המקרים, בעוד אתרים אלו חסומים, אתרים המבזים להט"בים כן יהיו נגישים.

דעות קדומות אנטי-להט"ביות בבית הספר

וינסנט היה תלמיד י"ב שהזדהה כ'הומו' באופן גלוי בבית-הספר התיכון שלו, שהיה היחיד בעיר. למרות שלעיתים סבל מהטרדות אנטי להט"ביות, הוא היה פופולרי וחש בנוח בבית-הספר. כשמועד מסיבת הסיום התקרב, וינסנט חשש כי לא יוכל להביא לשם את בן-זוגו וליהנות מן האירוע החגיגי עם שאר חבריו. הוא פנה לאחת המורות בוועדה המארגנת, והיא הבטיחה לו כי הכל יהיה בסדר. אך כאשר הוא ובן-זוגו הגיעו לאירוע אחרי שעות של הכנות, נאמר להם כי לא יוכלו להשתתף שכן הזוגות אמורים להיות דו-מיניים, וכי הם צריכים לקיים את 'סגנון החיים הפוגעני' שלהם במקום אחר.

מה לומר כדי להשפיע על המנהל/ת שלי?

פעולה לקידום שינוי בבית-הספר תוביל בוודאי לשיחה עם המנהל/ת. מנהלים או מנהלות הם בדרך כלל אנשים עסוקים, וסביר להניח כי יהיו לכם רק רגעים ספורים כדי להעביר את המסר. חשוב שתתנו להם מידע אשר יגרום להם לפעול ולתמוך בפעילות שלכם כבני או בנות ברית. כמה טיפים יכולים לסייע כדי להוציא את המירב מן הדקות החשובות הללו:

- **היו ישירים:** הסבירו ישר בתחילת השיחה מדוע אתם שם. "אני כאן כדי לדבר איתך היום על הצורך להפוך את בית-הספר שלנו למרחב בטוח עבור כל התלמידות והתלמידים, ללא הבדלי נטייה מינית, זהות מגדרית או ביטוי מגדרי". הסבירו שאתם בני או בנות ברית לתלמידים ותלמידות להט"בים ולהט"ביות, ושיש שינויים אותם יש צורך לקדם בבית הספר כדי שכולם יחוו בו שייכים ובטוחים.
- **הסבירו מדוע השינוי נחוץ:** "לדעתי יש צורך במדיניות נוגדת הצקות, הטרדות ובריונות" (או שיש צורך בהשתלמות לצוות, במדיניות הסינון של האינטרנט, או כל דבר אחר). השתמשו בסטטיסטיקות **מסקר האקלים הבית ספרי** של GLSEN או מסקר האקלים הבית-ספרי אותו העברתם בבית-הספר שלכם, כדי לידע את המנהל/ת על קיומן של התנהגויות או שיח אנטי-להט"בי בבתי ספר בכלל, או בבית-הספר שלכם בפרט. הסבירו כיצד תופעות אלו משפיעות על התלמידים והתלמידות הלהט"בים והלהט"ביות. שתפו אותם בחוויות של תופעות אנטי-להט"ביות שהייתם עדים להם בעצמכם.
- **התמקדו בביטחון:** כל מנהלי או מנהלות בתי-הספר נושאים באחריות לביטחונם של התלמידות והתלמידים – הן ביטחון פיזי, והן ביטחון נפשי. אמרו להם כי "כפי שתוכלו לראות מן הסטטיסטיקות (או הסיפורים) האלו, האקלים הבית-ספרי משפיע על תחושת הביטחון, הנינוחות ותחושת השייכות של תלמידים רבים, וגם על הישגיהם הלימודיים והנוכחות שלהם בבית הספר". הצביעו על ההשפעה השלילית שיש להתנהגות אנטי-להט"בית, לא רק על התלמידים והתלמידות הלהט"בים והלהט"ביות, אלא על כלל אוכלוסיית בית-הספר.
- **הראו להם כיצד קהילת בית-הספר תרוויח מן השינוי:** "פעולות אלו יסייעו להפוך את בית-הספר שלנו למקום בטוח ונעים יותר לכל התלמידים, ללא קשר לנטייה מינית, זהות מגדרית או ביטוי מגדרי". הציעו מידע על האופן שבו השינוי ישפיע באופן חיובי על האקלים הבית-ספרי ויעזור לשפר את הישגי התלמידים. תוכלו לחלוק מידע **מסקר האקלים הבית-ספרי** של GLSEN על היתרונות של צוות תומך, או של מדיניות כוללת הנוגדת מעשי בריונות, הטרדות והצקה.
- **הציגו את האופן שבו מחנכים או מחנכות יוכלו להיות בני או בנות-ברית לתלמידים או תלמידות להט"בים ולהט"ביות ולשינויים אותם בית-הספר יכול לקדם:** שתפו אותם בדרכים השונות שבהם המחנכים יכולים לתמוך בתלמידים, כמו התערבות במצבים של התנהגות אנטי להט"בית, הימנעות מהנחת הנחות כלשהן על הנטייה המינית או הזהות המגדרית של התלמידים או הוריהם, והכללת מידע על ההיסטוריה הלהט"בית או על דמויות להט"ביות חיוביות בתכנית הלימודים. הציעו שינויים קונקרטיים אשר יהפכו את בית-הספר לבטוח יותר. הציעו הצעות קונקרטיות, כגון הגדרת מדיניות נוגדת בריונות, הצקות והטרדות בשל נטייה מינית, זהות מגדרית או ביטוי מגדרי.
- **השאירו מידע וקבעו פגישת המשך:** צלמו עמודי מפתח מן המדריך הנוכחי והשאירו למנהל/ת עותקים. בחרו במידע שנראה לכם כי יסייע בקידום מטרותיכם. במידת האפשר, נסו לקבוע מועד לשיחת מעקב אחר הנושא בהמשך. תנו למנהל/ת זמן לעכל את המידע שהבאתם לפני שאתם ממשיכים בדיון איתם.

הכינו תכנית פעולה

עכשיו, כשלמדתם איך להיות בני או בנות ברית אפקטיביים לתלמידים ותלמידות להט"בים ולהט"ביות, הגיע הזמן להכין תכנית פעולה שתתאים לאוכלוסיית התלמידים והוריהם. על ידי הגדרת מטרות ריאליות ותיעודן יעלה הסיכוי לקדם את השינוי אליו אתם שואפים. השתמשו בשאלות הבאות להגדיר את הצעדים הבאים:

- מה אוכל לעשות כדי לתמוך בתלמידים ותלמידות להט"בים ולהט"ביות?
- מה אוכל לעשות כדי לחנך את צוות בית הספר ואת התלמידות והתלמידים בנושא?
- מה אוכל לעשות כדי לקדם שינוי בתוך בית-הספר?
- לאילו משאבים, מידע או סיוע אזדקק כדי לעשות זאת?

משאבים נוספים

GLSEN הוא ארגון החינוך הלאומי המוביל אשר מתמקד בהבטחת בתי-ספר בטוחים לכל. החזון של GLSEN כולל עולם שבו כל ילד לומד לכבד ולקבל את כל בני האדם, ללא הבדלי נטייה מינית, זהות מגדרית או ביטוי מגדרי. GLSEN שואף לפתח אקלים בית ספרי שבו יש השונות מוערכת בשל התרומה שלה לקהילה תוססת ומגוונת יותר.

חומרים חינוכיים

תכניות לימודים

מחלקת החינוך של GLSEN מציעה תכניות לימודים ומערכי שיעור בחינם עבור מחנכים ומחנכות בבתי-ספר יסודיים, בחטיבות הביניים ובתיכון. משאבים אלו בונים מסגרת להנחיית דיון בכיתות ובשיתוף התלמידות והתלמידים ביצירת בתי-ספר בטוחים לכולם, ללא הבדלי נטייה מינית, זהות מגדרית או ביטוי מגדרי. www.glsen.org/educator

שבוע 'בלי קללות' של GLSEN

שבוע 'בלי קללות' של GLSEN הוא שבוע שנתי של פעילויות חינוכיות ויצירתיות, שמטרתן היא לשים קץ לקריאה בשמות גנאי מסוגים שונים ומתן כלים לבתי-הספר לקיום דיאלוג מתמשך על דרכים לסיים בריונות בקהילות שלהם. למרות שהתכנית הוצעה במקור לחטיבות הביניים, כיום יש משאבים גם עבור בתי-ספר יסודיים ותיכונים. מערכי שיעור מוצעים, משאבים ותכנים נוספים ניתן למצוא ב: www.glsen.org/nncw

משנים את כללי המשחק: פרויקט הספורט של GLSEN

פרויקט הספורט של GLSEN מסייע לבתי-ספר ליצור בשיעורי הספורט והחינוך הגופני אקלים המבוסס על כבוד, ביטחון ונגישות שווה לכל. ניתן למצוא הצעות לפעילות למאמני ספורט או מורי חני"ג וכן הצעות להמלצות מדיניות הממוקדות בדרכים להפוך את השיעורים לבטוחים, מכבדים ומזמינים לכל התלמידים מכל הנטיות המיניות והזהויות המגדריות. הורידו את החומרים ושתפו את מורי הספורט בבתי-הספר שלכם: www.sports.glsen.org

מידע והתקשורת

רשת המחנכים

הצטרפו לרשת המחנכים כדי להתעדכן בחדשות חינוך הרלבנטיות לנושא הלהט"בי. תוכלו לקבל משאבים לפעילויות בכיתה והזמנות לאירועים. עלון המידע מציע משאבים, כלים ומידע שלהם תזדקקו כדי להפוך את בתי-הספר בטוחים יותר לכלל התלמידות והתלמידים.

www.glsen.org/educator

פורום המחנכים

הצטרפו לאתר של רישות וחיבור חברתי המיועד למחנכים ומחנכות השואפים לתקשר ולחלוק רעיונות ומשאבים הקשורים להפיכת בתי ספר לבטוחים יותר לכל, ללא הבדלי נטייה מינית, זהות מגדרית או ביטוי מגדרי. www.facebook.com/groups/glseneducatorforum

משאבים נוספים של ארגון GLSEN

מדריך לבניית בריתות בין להט"בים וסטרייטים

המדריך כולל שמונה פרקים שמטרתם לסייע לתלמידים להקים קבוצות פעולה, או להכניס אנרגיה חדשה לקבוצות קיימות. המשאב מציג את הצעדים הנדרשים להקים או להקים מחדש בריתות בין הומואים ולסביות (Gays) לבין 'סטרייטים': זיהוי המשימה והמטרות, הערכת האקלים הבית-ספרי ועוד. www.glsen.org/gsa

משאבים ומדיניות בנושאי חקיקה וחוק

GLSEN מאמין כי חינוך איכותי הוא זכות בסיסית לכל. כדי לקדם זאת, הארגון עובד בשיתוף פעולה עם נציגי ציבור נבחרים ומתווי מדיניות אחרים ברמה המקומית והארצית בארה"ב כדי לקדם מדיניות אשר תבטיח בתי-ספר בטוחים לכולם, וכן כי מדיניות זו תבוא לידי ביטוי בחקיקה ואז ביישום ואכיפה.

משאבים למדיניות ומשפט ניתן למצוא ב- www.glsen.org/policy

- כלים לפיתוח ויישום קמפינים לבתי-ספר בטוחים.
- מודלים למדיניות ביחס לטרנסג'נדרים ותלמידים שאינם 'הולמים' ציפיות מגדריות מקובלות (gender nonconforming students).
- קווים מנחים לבתי-ספר ציבוריים על נטייה מינית.
- התמודדות עם נושאים משפטיים ביחס לנטייה מינית וזהות מגדרית של תלמידים.

מחקר

מחלקת המחקר של GLSEN תומכת במשימתו של הארגון על ידי קיום מחקר מקורי, הערכת התכניות והיוזמות של הארגון, ויצירת משאבים המתעדים דעות קדומות אנטי להט"ביות בבתי ספר. דו"חות המחקר של GLSEN כוללים את הפרסומים הבאים:

- הסקר הלאומי של האקלים הבית-ספרי: חוויות של בני נוער להט"בים בבתי-הספר שלנו.
- מהצקה לעינוי: אקלים בית-ספרי באמריקה, סקר של תלמידים ומורים.
- שוני משותף: ניסיונם של תלמידים להט"בים בעלי זהויות וגזעים שונים בבתי הספר שלנו.
- מציאות קשה: ניסיונם של תלמידים טרנסג'נדרים בבתי-הספר שלנו.
- מנקודת המבט של המנהל/ת: ביטחון בבית הספר, בריונות והטרדות.
- מעורבים, בלתי-נראים, קרבנות התעלמות: ניסיונם של הורים וילדים להט"בים בבתי הספר שלנו.
- סיכומי מחקרים של GLSEN (כולל התייחסות למדינות ספציפיות בארה"ב).
www.glsen.org/research

לקסיקון של מונחים להט"בים

(ראה המונח המקורי באנגלית בסוגריים)

מטרת הלקסיקון היא להעניק הגדרות בסיסיות של מילים ומונחים בהם נעשה שימוש בדיונים על להט"בים ונושאים קרובים אחרים. שפה באשר היא משתנה באופן קבוע: מונחים חדשים מוצעים, ואחרים נעלמים מן השימוש או משנים את משמעותם לאורך זמן. זה נכון גם ביחס למונחים ולהגדרות המוצעים לעיל. כדי שמונחים כלשהם ישמשו לתיאור זהויותיהם של אנשים, אותם אנשים צריכים להזדהות כך ולבחור במונחים כדי להזדהות איתם.

יכולתנות (Ablism): שיטת דיכוי המעניקה יתרונות לאנשים בעלי יכולות גופניות על חשבון אנשים בעלי מוגבלויות.

בן-או בת-ברית (Ally): חבר או חברה בקבוצת הרוב או הקבוצה הדומיננטית, הפועל לסיוע הדיכוי על ידי הכרה בפריבילגיות שלהם ותמיכה ב-, או מאבק למען האוכלוסייה המדוכאת. למשל, סטרייט סיסג'נדר הפועל למען זכויות הלהט"בים והלהט"ביות.

א-מיני (Asexual): אדם שאינו חווה משיכה מינית, אבל יכול לחוות צורות אחרות של משיכה (למשל משיכה רגשית או אינטלקטואלית). אנשים א-מיניים יכולים גם להזדהות כ'בי-סקסואליים', 'לסביות', 'פן-סקסואליים', 'קווירים' 'סטרייטים' והגדרות רבות נוספות.

בי-סקסואל (Bisexual): אדם הנמשך לשני המגדרים, רגשית או פיזית. למשל, מישהו הנמשך לכמה אנשים המוגדרים כגברים או לכאלו המוגדרות כנשים.

סיסג'נדר (Cisgender): אדם שזהותו המינית וביטויי המגדר שלו מתאימים למגדר שיוחס להם עם לידתם.

מעמדות (Classism): שיטת דיכוי המעניקה יתרונות לאנשים בעלי מעמד סוציו-אקונומי גבוה או בינוני על פני אנשים בעלי מעמד סוציו-אקונומי נמוך.

יציאה מהארון (Coming Out): התהליך המתמשך העובר על אדם שהוא להט"ב ובו הוא או היא מכירים בזהות שלהם המתייחסת לנטייה המינית שלהם ו/או לזהות המגדרית או לביטוי המגדרי שלהם, ומחליטים להיות גלויים עם אחרים בעניין זה.

דייקית (Dyke): מונח מבזה המופנה לאדם הנתפס כלסבית. בדרך כלל מופנה לנשים שאינן פועלות על פי הציפיות המגדריות המקובלות, בהנחה שחוסר ההתאמה הזה משמעו משיכה מינית לנשים. לסביות רבות (מכל סוגי הביטוי המגדרי) אימצו את המונח והן משתמשות בו כתווית שאיתה הן מזדהות.

מתרומם (Fag/Faggot): מונח מבזה המופנה אל אדם הנתפס כהומו. לעיתים קרובות נעשה בו שימוש כלפי גברים שהתנהגותם אינה הולמת את הציפיות המגדריות המקובלות, בהנחה שהיותם כאלו משמעה כי הם נמשכים מינית לגברים.

עליז' או גיי - Gay: אדם הנמשך רגשית או פיזית למישהו שהוא מאותו מגדר כמוהו. לעיתים קרובות המונח מתייחס לאדם המזוהה כגבר הנמשך, רגשית או פיזית, לגבר אחר. לא נכון להשתמש במושג כדי לתאר את כלל הלסביות, ההומואים, הבי- והטרנס-ג'נדרים, לצורך זה קיים מושג הלהט"בים.

מגדר (Gender): סט של זהויות תרבותיות, ביטויים ותפקידים – המוגדרים כ'גבריים' או 'נשיים' – המיוחסים לאנשים, בהתבסס על פרשנות של גופם, ובאופן ספציפי יותר של האנטומיה המינית והפריון שלהם. מאחר שמגדר הוא הבניה חברתית, ניתן לדחות או לשנות את הייחוס הזה, ולפתח משהו המרגיש נכון ואמיתי יותר לעצמי.

בינאריות מגדרית (Gender Binary): מערכת מובנית חברתית המתייחסת למגדר ככולל שתי קטגוריות בלבד, 'זכר' ו'נקבה', שבה אין מקום לקיומן של אפשרויות אחרות. הבינאריות המגדרית אינה מדויקת משום שאינה לוקחת בחשבון את המגוון של זהויות מגדריות ושל ביטוי מגדר בקרב בני האדם. הבינאריות המגדרית מדכאת כל מי שאינו מתאים את עצמו לציפיות המגדריות החברתיות המקובלות.

ביטוי מגדרי (Gender Expression): הדרכים הרבות שבהם אדם עשוי לבחור כדי לתקשר מגדר לעצמו או לאחרים (למשל בגדים או התנהגויות).

זהות מגדרית (Gender identity): האופן שבו אדם מגדיר את עצמו במונחי מגדר. זהויות מגדריות עשויות לכלול מונחים כגון 'זכר' ו'נקבה' 'אנדרוגיני' 'טרנסג'נדר' 'ג'נדרקוור' ורבים אחרים, או שילוב שלהם.

מגדריות (Genderism): מערכת דיכוי המעניקה יתרונות לסיסג'נדרים על חשבון טרנסג'נדרים ואנשים שאינם פועלים באופן ההולם את הציפיות המגדריות המקובלות. המגדריות עשויה לבוא בצורת טרנספוביה, דעות קדומות ואפליה נגד טרנסג'נדרים וכו'.

אי-הלימה מגדרית או שונות מגדרית (Gender Nonconforming or Gender Variant): אדם שזהותו המגדרית או ביטויי המגדר שלו אינם הולמים למגדר שיוחס לו עם לידתו. אנשים המזהים את עצמם כ'לא הולמים מגדרית' או כבעלי 'שונות מגדרית' עשויים גם להגדיר את עצמם כטרנסג'נדרים, אבל עשויים גם שלא לבחור בכך.

קוויר מגדרי (Genderqueer): אדם שיש לו זהות מגדרית או ביטוי מגדרי שאינו הולם את המגדר שיוחס להם עם לידתם. אנשים המזהים את עצמם במונח זה עשויים גם להגדיר את עצמם כטרנסג'נדרים, אבל עשויים גם שלא לבחור בכך.

הטרו-סקסיזם (Heterosexism): שיטת דיכוי המעניקה יתרונות לסטרייטים או הטרוסקסואלים על חשבון להט"בים ולהט"ביות. הטרו-סקסיזם עשוי להופיע בצורת הומופוביה, בי-פוביה, דעות קדומות ואפליה כנגד להט"בים ולהט"ביות.

הומוסקסואלים (Homosexuals): אדם הנמשך רגשית או פיזית לאנשים מאותו מין. לעיתים משתמשים גם במונח 'לסביות' (לנשים) או Gay

זהות (Identity): הזהות היא האופן שבו אנחנו מבינים את עצמנו, השם בו אנו משתמשים כדי לקרוא לעצמנו ולעיתים קרובות גם האנשים שאליהם אנחנו חשים קרובים ואליהם אנחנו מתחברים. לכל אחד יש מגוון של זהויות חברתיות המתבססות על הנטייה המינית שלנו, הזהות המגדרית, הגזע או האתניות, המעמד הכלכלי-חברתי וחלקים חשובים אחרים של מי שאנחנו. זהויות אלו מתפתחות לאורך זמן, מצטלבות זו עם זו ונותנות משמעות לחיינו. ברשימה מופיעים מונחים רבים שאנשים משתמשים בהם לזהות את עצמם, במיוחד ביחס לנטייה המינית הזוהת המגדרית וביטויי המגדר שלהם. חשוב לזכור שמונחים אלו מתייחסים לזיהוי עצמי. איש אינו יכול לומר לאחר כיצד להזדהות או באיזה מונח להשתמש.

אינטרסקס (Intersex): מונח רחב בו נעשה שימוש כדי לתאר מגוון תנאים שבהם אדם נולד עם מערכת רבייה או אנטומיה מינית שאינה מתאימה להגדרות הרפואיות של זכר או נקבה.

לסבית (Lesbian): אדם המזוהה כאישה ואשר נמשך פיזית ורגשית לנשים אחרות.

להט"ב או להטב"ק (LGBT or LGBTQ): מושג רחב המתייחס לאנשים המזוהים את עצמם כלסביות, הומוסקסואלים, בי-סקסואלים או טרנסגינדר. לעיתים נוספת האות ק (או Q) לאלו המגדירים את עצמם כ'קוויירים' או כ'שואלים' (questioning). ניתן להוסיף גם אותיות אחרות ביחס לזהויות נוספות שאינן מתאימות לנורמות החברתיות המקובלות ביחס לנטייה מינית או זהות או ביטוי מגדרי.

דיכוי (Oppression): מערכות של כוח וזכויות יתר, המבוססות על דעות קדומות, אשר מעניקות יתרונות לקבוצות חברתיות מסוימות על פני אחרות. הדיכוי יכול א. לקבל צורות שונות, כולל למשל דיכוי אידיאולוגי, ממוסד, בין-אישי או מופנם; ב. להיות מכוון או לא מכוון; ג. להיות מודע או לא מודע; ד. להיות נראה או לא נראה. הדיכוי מונע מהקבוצה המדוכאת את חירותה ואת השוויון המגיע לה. אנשים רבים חשים דיכוי המבוסס על יותר ממרכיב אחד של הזהויות שלהם, דבר המייצר מורכבות ייחודית של אתגרים ועמידות.

פאן-סקסואלי (Pansexual): אדם הנמשך רגשית ו/או פיזית לסוגים שונים של אנשים, בלא קשר לזהותם המינית.

אנשים בעלי צבעי עור שונים (People of Color): אנשים המזדהים כאפריקאים-אמריקאים/שחורים, לטינו/היספאני, ילידים אמריקאים/בנים ל'אומה הראשונה', אסיאתים או בני האיים הפסיפיים, מזרח תיכוניים ו/או בעלי שורשים מעורבים יכולים גם להיות מזוהים כ'אנשים צבעוניים' או 'אנשים בעלי צבעי עור שונים' (People of colour).

שמות גוף מועדפים (Preferred Gender Pronouns - PGPs): שם הגוף שאדם מבקש שאחרים ישתמשו בו כשהם מתייחסים אליו כאשר אינם משתמשים בשמו או שמה. דוגמאות מסורתיות כוללות את שמות הגוף 'הוא/שלו/אתו' או 'היא/שלה/אתה'. אנשים מסוימים מעדיפים שמות גוף ניטראליים שאינם קיימים בעברית בשלב זה. באנגלית מוצע לדבר על hu/hum/hus, ze/hir/hirs או צורות דומות. אפשרות אחרת היא לדבר בלשון רבים שבאנגלית היא ניטראלית: they/them/theirs. עוד אחרים מעדיפים לא להשתמש כלל בשמות גוף.

קוויר (Queer): מושג רחב שבו נעשה שימוש כדי לתאר נטייה מינית, זהות מגדרית או ביטוי מגדרי שאינו מתאים לנורמות החברתיות הדומיננטיות. כיום זהו מושג בעל קונוטציה ניטראלית או אפילו חיובית בקרב להט"בים ולהט"ביות, אך היסטורית זה היה מונח שהשתמשו בו באופן מבזה.

שואלת (Questioning): אדם הנמצא בתהליך של הבנה וחקירה של נטייתם המינית, זהותם המגדרית או הביטוי המגדרי שלהם.

גזענות (Racism): מערכת דיכוי המעניקה יתרונות לאנשים לבנים על פני אנשים בעלי צבעי עור שונים (People of colour)

מילים שנתבעו מחדש (Reclaimed Words): כאשר השפה מתפתחת, חלק מהאנשים או הקהילות בוחרים להזדהות עם מילים או מונחים שבעבר נעשה בהם שימוש מבזה כלפיהם. המילים 'נתבעות מחדש' ומקבלות משמעות חדשה, לעיתים קרובות כזו הכוללת תחושה של גאווה ועמידות. רשימת הדוגמאות כוללת מילים כגון Dyke, או Queer. חשוב לזכור כי זהות היא

ייחודית לכל אדם. יתכן כי לא כל חברי קהילה מסוימת יבחרו להשתמש במילים ש'נתבעו מחדש', וחלק מהם עדיין עלולים לחוות אותם כפוגעניות או מכאיבות.

סקסיזם (Sexism): מערכת דיכוי אשר מעניקה יתרונות לבני אדם המזוהים כגברים על פני בני אדם המזוהים כנשים.

נטייה מינית (Sexual Orientation): התחושות הפנימיות של המגדירות אל מי אדם נמשך רגשית ו/או פיזית ביחס לזהות המגדרית של עצמם. חלק מהאנשים יכולים להגדיר את עצמם כ'א-מיניים', 'בי-מיניים', 'הומוסקסואלים', 'לסביות', 'פן-סקסואלים', 'קוורים', 'סטרייטים' ועוד.

סטרייט או הטרוסקסואלי (Straight or Heterosexual): אדם אשר נמשך, פיזית או רגשית, למישהו ממגדר השונה משלו. ספציפית, אדם המזוהה כגבר ואשר נמשך לנשים, או אדם המזוהה כאישה אשר נמשכת לגברים.

טירניות (Tyranny): מונח מבזה המופנה אל טרנסגינדרים. חלק מהטרנסגינדרים 'תבעו את המונח מחדש' והם משתמשים בו כתווית חיובית איתה הם מבקשים להזדהות.

טרנסגינדר (Transgender): אדם שהזהות המגדרית ו/או הביטוי המגדרי שלו או שלה אינם הולמים את המגדר שיוחס להם עם לידתם. לעיתים קרובות נעשה שימוש במושג באופן רחב, הכולל מספר גדול של זהויות המתייחסות לחוסר קונפורמיות מגדרית.

משאבים נוספים בארה"ב

ארגונים רבים נוספים מציעים משאבים העשויים לסייע בעבודה כבן או בת ברית לתלמידים ותלמידות להט"בים ולהט"ביות. החומרים באתרים הם כמובן באנגלית, אך בכל זאת עשויים להיות רלבנטיים גם לפעולה בארץ.

מסנגרים למען בני הנוער (Advocates for Youth)

הארגון פועל לסייע לבני נוער לקבל החלטות מודעות ואחראיות ביחס לבריאות המינית והפריון שלהם. הם מאמינים כי חשוב לקדם עמדה ריאליסטית וחובבית ביחס לבריאות מינית של בני נוער.

www.advocatesforyouth.org

ילדים של לסביות והומואים בכל מקום (COLAGE – Children of Lesbians and Gays Everywhere)

COLAGE היא תנועה לאומית של ילדים, בני נוער ומבוגרים שיש להם לפחות הורה אחד שהוא הומו, לסבית, ביסקסואל, טרנסגי'נדר או קוייר. COLAGE בונה קהילה ופועל לקידום צדק חברתי על-ידי העצמת בני נוער, פיתוח מנהיגות, חינוך וסינגור.

www.colage.org

המועצה לשוויון משפחות – Family Equality Council

המועצה לשוויון משפחות פועלת לקדם שוויון למשפחות להט"ביות על-ידי בניית קהילה, שינוי ברוח ובלב, וקידום צדק חברתי לכל המשפחות.

www.familyequality.org

הארגון הלאומי של חינוך רב-תרבותי בארה"ב

National Association of Multicultural Education – NAME

NAME חוגג שונות תרבותית ואתנית ככוח לאומי המעשיר חברה ודוחה את ההנחה ששונות מאיימת על המרקם החברתי. הארגון מאמין כי חינוך רב-תרבותי מקדם שוויון לכל, בלי קשר לתרבות, אתניות, גזע, שפה, גיל, מגדר, נטייה מינית, מערכת אמונות או תכונות יוצאות דופן אחרות.

www.nameorg.org

המרכז לאומי לשוויון טרנסגי'נדרי - National Center for Transgender Equality

NCTE הוא ארגון לאומי לצדק חברתי המקדיש את פעולתו לסיום האפליה והאלימות כנגד טרנסגי'נדרים וטרנסגי'נדריים באמצעות חינוך וסנגור על נושאים לאומיים בעלי חשיבות בתחומים אלו. NCTE מקדם קול צלול וברור למען שוויון של טרנסגי'נדרים בבירה ובמדינה כולה.

www.transequality.org

הורים וחברים של לסביות והומואים - PFLAG – Parents and Friends of Lesbians and Gays

PFLAG מקדם את בריאותם ורווחתם של להט"בים ולהט"ביות ושל משפחותיהם, חבריהם וחברותיהם באמצעות: תמיכה בהתמודדות עם חברה עוינת; חינוך להאיר את עיניו של קהל יעד חסר מידע הולם; וסגור ומאבק נגד אפליה ולהבטחת שוויון זכויות. PFLAG מייצר הזדמנות לדיאלוג על נטייה מינית וזהות מגדרית ופועל לקידום חברה בריאה המכבדת שוני אנושי.

www.pflag.org

הקואליציה לבתי-ספר בטוחים – The Safe School Coalition

הקואליציה לבתי-ספר בטוחים היא שותפות ציבורית-פרטית בינלאומית בתמיכה בבני נוער להט"בים. היא פועלת לסייע לבתי ספר, בארה"ב ובעולם כולו, להפוך למקומות בטוחים שבהם כל משפחה יכולה לחוש שייכת, כל מחנך יכול ללמד, וכל ילד יכול ללמוד – ללא קשר לזהות מגדרית או נטייה מינית.

www.safeschoolscoalition.org

מלמדים סובלנות – Teaching Tolerance

הארגון מלמדים סובלנות פועל לצמצום דעות קדומות, שיפור יחסים בין קהילתיים ותמיכה בהתנסות שוויונית בבתי הספר לכל ילדי אמריקה. הארגון מספק חומרים חינוכיים למורים ומחנכים בארה"ב ובמקומות אחרים בעולם.

www.tolerance.org

רשימת הפניות לבני נוער להט"בים בארה"ב

תמיכה

אם התלמידים או התלמידות זקוקים לסיוע, ניתן להפנות אותם לארגונים הבאים:

פרויקט טרבור – The Trevor Project

פרויקט טרבור הוא ארגון לאומי הפועל למניעת משברים והתאבדויות בקרב בני נוער להט"בים.

www.thetrevorproject.org

רשת המרכזים הקהילתיים הלהט"בים – CenterLink

רשת המרכזים הקהילתיים הלהט"בים פועלת כדי לקדם פיתוח של מרכזים קהילתיים להט"בים מקומיים חזקים וברי-קיימא, וכן לבנות תנועה מאוחדת של מרכזים כאלו. באתר ניתן למצוא רשימה של מרכזים בארה"ב ובעולם כולו בפורמט חדש ומשופר.

www.lgbtcenters.org

מוקד הסיוע הלהט"בי הלאומי – LGBT National Help Center

הארגון מעניק ייעוץ עמיתים חינמי בטלפון או במייל, וכן מידע על משאבים מקומיים לבני נוער להט"בים.

www.glnh.org

גאווה טרנסית – Transproud

גאווה טרנסית הוא אתר לבני נוער טרנסג'נדרים המציע מגוון רחב של משאבים לבני נוער ומחנכים.

www.transproud.com

סיוע משפטי

אגודה האמריקאית לחירויות אזרחיות - ACLU - American Civil Liberties Union

ACLU פועלת להבטיח את זכויותיהן של קבוצות באוכלוסייה אשר באופן מסורתי לא נשמרו, כולל אנשים בעלי צבע עור שונה, נשים, להט"בים, אסירים ואנשים עם מוגבלויות.

www.aclu.org

חוק למבדה – Lambda Legal

Lambda Legal הוא ארגון לאומי המחויב להכרה מלאה בזכויות להט"בים וכן בזכויות של חולי איידס, באמצעות מאבקים משפטיים, חינוך ופעולה לשינוי מדיניות.

www.lambdalegal.org

המרכז הלאומי לזכויות לסביות

משרד עורכי-דין שהוא מלכ"ר פועל למען מדיניות ציבורית שוויונית ביחס לקהילה הלהט"בית, מעניק ייעוץ משפטי חינם ללקוחות להט"בים והיועצים המשפטיים שלהם, ומקדם חינוך קהילתי בנושאי להט"ביים משפטיים.

www.nclrights.org

ברכות!

עם סיום החוברת, אתם מוכנים להיות בני או בנות ברית תומכים לתלמידות ותלמידים להט"ביות ולהט"בים. השימוש במידע ובאסטרטגיות שהוצעו במדריך יסייעו לכם לגייס חברי צוות נוספים במאמץ משותף להפוך את בית הספר שלכם לכ-ו-ל-ם, ללא הבדלי נטייה מינית, זהות מגדרית או ביטויי מגדר.

ניתן גם להירשם לרשת המחנכים של GLSEN לעדכונים תקופתיים. www.glsen.org